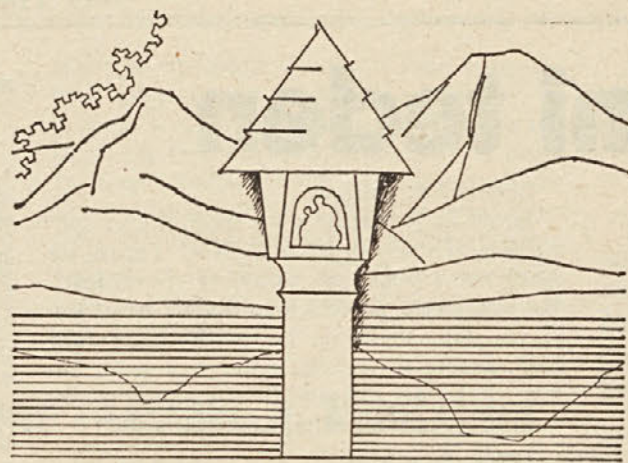

Ali bo Kärntner Heimatdienst pred zgodovino odpovedal?

Heimatdienst je v očeh Slovencev organizacija, katere delovanje je naperjeno izključno samo proti Slovincem. Njegovo delovanje iz preteklosti predobro poznamo. Pospeševanje germanizacije med obema vojnama, priprava izselitve koroških Slovencev po vodilnih osebnostih te organizacije med drugo svetovno vojno, vodilna vloga Heimatdiensta pri organiziranju šolskih štrajkov po drugi svetovni vojni, zaletavanje proti našim duhovnikom, preprečitev vse-slovenskega romanja ob 1200-letnici pokristjanjevanja Slovencev, vse to gre na račun koroškega Heimatdiensta. Očitno je, da je delovanje te organizacije v nasprotju s členom 7 državne pogodbe in bi moral Heimatdienst biti že zdavnaj razpuščen.

To se do danes ni zgodilo. Dežela in država ne trpita le delovanja Heimatdiensta, temveč se po njem tudi ravnata. Tako je šolska odredba iz leta 1945 prav po gonji teh krogov bila razveljavljena. Namesto prejšnje mednarodno priznane šolske ureditve je bil pripravljen in sprejet brez sodelovanja in pristanka koroških Slovencev manjšinski šolski zakon iz leta 1959. S tem je Avstrija drugič kršila določila državne pogodbe. Šele razgovori kanclerja Klause, zunanjega ministra dr. Tončiča in visokih uradnikov urada zveznega kanclerja, zunanjega ministrstva in prosvetnega ministrstva s člani koroške deželne vlade v zvezi z zakonskim osnutkom o uradnem jeziku in dvojezičnih napisih so pokazali, da se začenja Avstrija zavedati posledic, ki bi lahko nastale, ako bi Avstrija ne izpolnila obveznosti državne pogodbe.

Tako je dr. Klaus izjavil, da nalaga državna pogodba vladi dolžnost, da izpolni tudi člen 7 v celoti. Tako jasnih besed doslej iz ust kakega avstrijskega državnika nismo slišali. Prav tako pa je bilo pri omenjenih razgovorih poudarjeno, da se je treba na vsak način izogniti zapletljajem na mednarodni ravni v zvezi s členom 35 državne pogodbe. Na ta člen se more sklicevati ob kršenju te mednarodne listine vsaka sopolisnica državne pogodbe, ne glede na intervencije, ki so poleg tega še možne po državah, ki so pogodbo podpisale ali pristopile k državni pogodbi. Njen naslov »Pogodba o obnovi neodvisne in demokratične Avstrije« vse pove. Iz tega naslova je razvidno, da so bile avstrijske meje iz leta 1938 zagotovljene na novo leta 1955 z državno pogodbo.

To bi moralo dati predvsem koroškemu Heimatdienstu misliti. Za mednarodno javnost ni več merodajen izid glasovanja leta 1920, temveč državna pogodba iz leta 1955; z drugimi besedami povedano: odločilne so le zasluge v boju proti nacizmu med drugo svetovno vojno. Pri tem ni le znan tozadeven prispevek velesil in manjših narodov, temveč tudi žrtve, ki smo jih v tem boju uspešno doprinali koroški Slovenci. Ta naš doprinos je bil upoštevan tako, da sta naš narodnostni obstoj in naša bodočnost vsestransko zasidrana in zagotovljena v členu 7 te pogodbe. Kaj zavis od vestno izpolnjene državne pogodbe, mora biti ob tem vsakomur jasno.

Zato svarimo koroški Heimatdienst pred nadaljnjimi akcijami proti slovenski manjšini. Te niso le v nasprotju z državno po-

Po vojni politična zmeda

Na Srednjem vzhodu je po šestdnevni srditih bojih v nedeljo zavladal končno mir. S prenehanjem vojne pa je nastalo vprašanje, kako bi v tem delu sveta mogli najti čim boljše in trajno politično ureditev.

Za to pa je v nedeljo poskrbel Izrael sam. Izraelski obrambni minister Dajan je v nekem intervjuju izjavil, da Izraelci nikdar ne bodo odstopili Egiptu osvojenega področja Gaze in ozemlja zahodno od Jordana Jordaniji. Spor med Izraelom in arabskimi državami se mora poravnati v neposrednih razgovorih. Izrečno pa je obrambni minister zavrnil posredovanja ali intervencijo velesil v tem vprašanju. Moše Dajan je dejal, da bodo ostale stvari tako, kot so sedaj, če se ne bi Arabci hoteli vvesti skupno z Izraelci za zeleno mizo.

Ministrski predsednik Levi Eškol pa je izjavil, da bo Izrael poskrbel, da se arabske grožnje ne bodo nikdar več ponovile, ker tudi ni več »napadalnih vojaških sil na Sinajskem polotoku, na zahodni obali Jordana in na severnem gorovju«. »Tekma v oboroževanju na Bližnjem vzhodu se mora enkrat za vselej končati. Od leta 1952 so Arabci in Izraelci porabili deset milijard dolarjev za nakup orožja. Ali bi ne bilo pametneje le-tega uporabiti za gospodarske in socialne namene? Potem bi danes milijoni ubogih ljudi živeli v primerenem blagostanju. Prišel je čas za mir in sodelovanje med Izraelom in Arabci,« je ob koncu intervjuja dejal Levi Eškol.

Kairo postavlja protizahteve

Po kairskem radiu pa so v nedeljo Egipčani izjavili, da Izrael po svoji »ceneni zmagi« ne sme dobiti nobenih posebnih pravic. »Egipt se ne bo odpovedal niti kosčku svojega ozemlja in ne bo toliko časa miroval, dokler ne bodo Izraelci izpraznili zasedenih ozemelj. Ne samo egipčanska, temveč tudi arabska neodvisnost nad celotnim arabskim ozemljem mora ostati in bo ostala.

Izrael si hoče dele sosednjih arabskih dežel prilastiti in se potem z vsako posebej pogajati. Če Organizaciji združenih narodov ne bo uspelo poskrbeti za pravico in red na Srednjem vzhodu, bodo morali Egipčani ponovno zgrabit za orožje, da bi končno le dosegli svoj častni cilj.

Združene države Amerike molčijo

Vlada Združenih držav Amerike je izrecno odklonila podati kakršnokoli pojasnilo k izjavi, katero je podala ob koncu tedna. V tej je bilo rečeno, da se Združene države Amerike čutijo dolžne, da jamčijo ozemeljsko neokrnjenost vseh držav Srednjega vzhoda. Tudi na vprašanje, kaj menijo o ozemeljski pridobitvi Izraela, vlada Združenih držav Amerike ni hotela dati nobenega odgovora. Očitno si hoče predsednik Johnson

godbo, temveč ogrožajo našo državo v njenih temeljih. Vsled tega bi morala biti glavna naloga Heimatdiensta v tem, da se odločno zavzame za točno izpolnitev določil člena 7 državne pogodbe. Le to bi odgovarjalo njegovi zgodovinski nalogi, ki obstaja v tem, da zagotovi Avstriji mejo iz leta 1920 — seveda na sodoben in duhu državne pogodbe ustrežajoč način.

Koroški Heimatdienst je postavljen torej pred zgodovinsko nalogo, da omogoči deželi trajen mir in sodelovanje med obema narodoma ali pa postane grobokop pridobitev državne pogodbe.

s tem ustvariti čim ugodnejše ozračje za prihodnja pogajanja na Srednjem vzhodu.

K prekinitvi diplomatskih odnosov med Sovjetsko zvezo in Izraelom, oziroma med Arabci in Združenimi državami Amerike pa je zunanji minister Dean Rusk dejal, da je te korake treba obžalovati, ker bo položaj še težji, čim globlji bo prepad med strankami.

Moskva obljublja Arabcem »vso pomoč«

Sovjetsko partijsko glasilo »Pravda« je v svoji ponedeljkovi izdaji prineslo članek, v katerem piše, da bodo dale komunistične dežele arabskim državam »vsako potrebno pomoč«, da bi lahko branile svojo narodno in ozemeljsko celotnost. Izrael pa se igra z ognjem, če misli, da bo lahko obdržal zasedeno arabsko ozemlje.

Ta »Pravdin« komentar je prvo jasno opozorilo, da bo Sovjetska zveza na Srednjem vzhodu vodila politiko sile in da bo začela z dolgoročnim ponovnim oboroževanjem, predvsem egipčanske vojske, da bi si na ta način zaščitila hrbet proti rdeči Kitajski.

Arabci kritizirajo Sovjete

V arabskih državah pa nekateri časopisi očitajo Sovjetski zvezi, da oni in »prijatelji Egipta v vzhodnem bloku« niso pomagali tedaj, ko je bilo potrebno. Omejili so se zgolj na lepe besede, namesto, da bi z dejanji pokazali to prijateljstvo. Razen tega je Sovjetska zveza zahtevala le prenehanje sovražnosti, namesto takojšnji umik izraelske vojske.

Sovjetska zveza hoče prisiliti umik Izraela

Sovjetska zveza je v torek predlagala takojšnje sklicanje izrednega zasedanja glavne skupščine Organizacije združenih narodov v zvezi v Srednjem vzhodu in z ugotovitvijo o »izraelskem napadu« proti arabskim državam, ki, da kljub premirju še traja. Sovjetski zastopnik v Združenih narodih Federenko je predložil pri otvoritvi seje varnostnega sveta spremembo sovjetske resolucije, ki zahteva takojšnji in brez-pogojni umik izraelskih čet, ki se nahajajo na ozemlju Egipta, Jordanije in Sirije, in sicer na črto premirja iz leta 1949.

Bumedienc v Moskvi

Alžirski državni predsednik Bumedienc, ki je nenadno za en dan prispel v Moskvo, se je v torek spet vrnil domov. Sestal se je s sovjetskimi političnimi osebnostmi: vodjo partije Brežnjevom, premierom Kosiginom, predsednikom Podgornim, zunanjim ministrom Gromikom in obrambnim ministrom Grečkom ter drugimi osebnostmi.

V skupnem uradnem sporočilu je rečeno, da Sovjetska zveza podpira Arabce v njih »obsodbi izraelskega napada« in zahteva umik izraelskih vojaških sil iz vseh osvojenih področij. Sovjetska zveza bo nudila Arabcem vso pomoč, da bi tako prisilila Izrael k umiku.

Iz običajno dobro poučenih virov so objavili še, da je Bumedienc dobil od Kremlja zagotovila, da bo Sovjetska zveza dala Arabcem orožje, predvsem tanke in letala za ponovno vzpostavitev »revolucionarne arabske fronte« proti Izraelu.

Primerjava s Hitlerjem

V sovjetskem tisku se nadaljuje gonja proti izraelskim »osvajalcem«. Vladni ča-

Vojaške napake

Uradni sirski časopis »Al Tavra« je v ponedeljek zapisal, da bi morala biti vsa pozornost obrnjena na jordansko fronto. Egipčanske sile na Sinajskem polotoku so bile brez kritja, preveč zgoščene na enem samem prostoru. Tako so bile sovražnikov lahke plen. Manjše gibljeve enote bi bile gotovo dosegle uspehe.

Jordanski list »Al Destour« pa je poročal, da bi morale arabske dežele svoj poraz proti Izraelu pripisati nezadostni pripravljenosti, ne pa krivdo vračati na druge. Pri tem je treba upoštevati tudi družbene, politične in socialne raznolikosti arabskega življenjskega prostora.

Podpora ZDA Srednjemu vzhodu

Posebni Johnsonov svetovalec Rostow je v ponedeljek sporočil, da je ameriška vlada pripravljena pomagati Izraelu in arabskim državam na Srednjem vzhodu v obliki »mirovnega programa, ki naj temelji na spravi«. Program bo pripravil odbor za Srednji vzhod, ki ga je prejšnji teden ustanovil Johnson in ki mu predseduje Dean Rusk. Operacije pa bo vodil bivši Johnsonov svetovalec Bundy.

Predstavniki Bele hiše je davi izjavil, da »vse programe šele proučujejo«. Rostow pa je izjavil, da bi bil splošen program pomoči podrejen »rojstvu nove želje, da se doseže dostojanstvo in stabilnost vseh z regionalnim (pokrajinskim) sodelovanjem«.

Baje namerava ameriška vlada poslati takoj Izraelu živila v vrednosti 30 milijonov dolarjev. Glede Jordanije pa bi obnovila izvajanje programa pomoči, ki je letos določal od 20 do 30 milijonov dolarjev.

sopis »Izvestija« gre celo tako daleč, da označuje izraelske »okupatorje«, z ugotovitvijo tako imenovane »življenjske teorije«, s sramotilnim izrazom kot hitlerjevske fašiste. Glasilo sovjetske komunistične partije »Pravda« pa v svojem komentarju preti, da dandanes ni več nobenega prostora za nasilne spremembe meja. To ne velja le za Srednji vzhod. Če se Izrael ne bo umaknil z osvojenega ozemlja arabskih držav, preti vsej izraelski državi velika nevarnost.

Papirnata vojna na Vzhodu

Moskovska »Pravda« je v torek obsodila rdečo Kitajsko in Albanijo, češ da razširjata »sovražne laži« o zadržanju Sovjetske zveze nasproti Arabcem. Takih obrekovalnih izmišljotin so se posluževali vsi nasprotniki napredka v Egiptu. Kitajski časopisi so namreč obsodili in obdolžili Sovjetsko zvezo kot »zaveznike ameriških in britanskih imperialistov« pri napadu Izraela na arabske države. Nagli vrhunski sestanek Vzhodnega bloka v Moskvi v petek, 9. junija, so sklicali na povelje »revizionistične klike (zaviralne svojati) v Moskvi, da bi na ta način prikrili popolnoma razgaljeni obraz zločinskih sokrivcev«, pišejo kitajski časopisi.

Beograd pretrgal stike z Izraelom

Jugoslavija je v torek prekinila diplomatske odnose z Izraelom z ugotovitvijo, češ da Izrael nadaljuje, kljub ustreznemu svarilu vojno proti arabskim državam. S tem se je Beograd priključil drugim komunističnim državam: Sovjetski zvezi, Češkoslovaški, Bolgariji, Poljski in Madžarski, ki so že poprej prekinile diplomatske odnose z Izraelom.

Politični teden

Po svetu ...

BLISKOVITA VOJNA JE DIVJALA NA SREDNJEM VZHODU

Pretekli teden je bil ves v znamenju vojne med Arabci in Izraelci, ki se je k sreči končala z bliskovito zmago malega, herojskega izraelskega naroda.

Kako so potekali vojni dogodki:

Ponedeljek, 5. junija:

Med Izraelom in arabskimi državami so v ponedeljek, 5. junija, ob 7. uri zjutraj, nenadoma izbruhnile sovražnosti in vojna se je vnela na vseh frontah. Izrael se je moral bojovati proti Egiptu, Siriji in Jordaniji, torej na treh frontah hkrati. Številna poročila, ki so prihajala iz Kaira, Tel Aviva in drugih arabskih prestolnic, so si bila med seboj v protislovju, tako da ni bilo mogoče do večera imeti jasne slike v dejanskem stanju. V puščavi Negev in na Sinaju se je vnela strahovita tankovska bitka, v kateri so Izraelci dosegli prve vojaške uspehe. Jordanska artilerija je obstreljevala Jeruzalem, kljub pozivu papeža Pavla VI., naj bi ga proglasili za »odprto mesto«, Jordanci tega niso upoštevali.

Vesile niso posegle v spor. Združene države Amerike in Velika Britanija niso dale svojim vojnim silam nobenega povelja za neposredni poseg v vojno. Predsednik Johnson je pozval vojskujoče se dežele, naj takoj ustavijo ogenj. Varnostni svet Združenih narodov se je sicer takoj sestal na izredno sejo, a so jo morali po nekaj minutah preložiti.

Izraelski obrambni minister Moše Dajan je v svojem proglasu vojski izjavil, da so Egipčani nenadoma napadli ter da so mobilizirali vse sile od Alžira do Kuvajta. Veruje pa v končno zmago. Premier Levi Eškol je po radiu dejal, da so izraelske sile od ponedeljka v bitki z namenom, da porazijo sovražnika. Eškol je na koncu še dodal, da »tudi sedaj ko topovi grmijo, hoče Izrael mir in edini smoter je odstranitev grožnje napada njihovih meja.«

Torek, 6. junija:

Vnela se je bitka za Jeruzalem. Celo noč od ponedeljka na torek so Jordanci pod egiptovskim poveljstvom obstreljevali izraelski del mesta z artilerijo in minometalci. V jutranjem svitu je izraelska vojska prešla v protinapad. Da bi prizanesli znamenitim, zgodovinskim svetiščem, so vojaki v dveh kolonah obšli mesto in ga obkolili. Po ulicah so se vneli strahoviti boji: izraelski in jordanski vojaki so se spopadli na nož. Na izraelski strani je bilo v torek popoldne 500 mrtvih in ranjenh. Jordanska posadka v mestu je bila pred padcem.

Na Sinajskem polotoku je bil v glavnem zlomljen egiptovski odpor. Mesto Gaza je padlo v izraelske roke. Izraelske tankovske sile so udarile proti Sueškemu prekopu in proti Akabskemu zalivu.

Egipčani so v torek prvič priznali poraze.

Medtem ko so izraelske enote na ozemlju Jeruzalema, posebno na Sinaju dosegle velike uspehe, pa je sirska armada v torek na vsej izraelsko-sirijski meji prešla v ofenzivo. Na tem področju so bile razpostavljene tedaj le maloštevilne izraelske moči. Zaradi tega so skušali napad ustaviti z nastopom svojega letalstva, ki je brez odmora bombardiralo sirske položaje. Egipt je zaprl ves promet skozi Sueški prekop. Irak in druge arabske dežele so ustavile dobave nafte Združenim državam Amerike in Veliki Britaniji.

Sreda, 7. junija:

V Tel Avivu so v sredo popoldne objavili uradno sporočilo, da so izraelske čete zasedle utrjeno postojanko Šarm El Šeik, ki obvladuje Tiransko ožino. Izraelske sile napredujejo tudi v smeri proti Sueškemu prekopu: na severu proti Kantari, na sredi proti Ismailiji, na jugu pa proti pristanišču Tausiku blizu Sueza. V Izraelu izjavljajo, da se ne bodo odrekli vojaškemu uspehom in da bodo celo zahtevali popravilo meja.

V noči na sredo je prišlo do velike senzacije: Združene države Amerike in Sovjetska zveza sta se zedinili v varnostnem svetu Združenih narodov, naj bi kot prvi korak ustavili vsako vojaško dejavnost brez pogojev. Izrael je na to zahtevo varnostnega sveta takoj odgovoril: Ustavili bomo ogenj, če to storijo tudi arabske dežele. Prvi odmev Arabcev: Nesprejemljivo, ker bi to le Izraelcem koristilo.

Četrtek, 8. junija:

Izrael in Jordanija sta v sredo zvečer sporočili glavnemu tajniku OZN U Tantu, da sprejemata poziv na ustaveitev sovražnosti. Na Sinajskem polotoku so divjali srditi boji ves dan. Prišlo je do petih tankovskih bitk, katere so Izraelci odločili v svojo korist. Tako je bil zlomljen ves egiptovski vojaški odpor na Sinajskem polotoku.

Petek, 9. junija:

Spricho popolnega vojaškega poraza se je Egipt vdal in sporočil, da sprejema poziv na ustaveitev ognja.

Naser je v petek zvečer podal ostavko na svoj položaj. Svoj odstop je oznanil po radiu. Začel je z besedami: »Ne morem skriti dejstev, da smo doživeli težak poraz«. Potem pa je ugotovil: »Če želi egiptovsko ljudstvo; sem pripravljen odstopiti.« Hkrati pa je dal razumeti, da je v tem trenutku deželi neobhodno potreben. »Posrečilo se nam bo v kratkem času prebresti silne težave. Za to bo nujno mnogo korajže, modrosti in dejanj.« Za novega predsednika je bil imenovan Zakarija Mohiedin. Zaradi manifestacij je Naser sporočil, da preklicuje ostavko do izredne seje skupščine, ki se je sestala že v petek ponoči in pozvala Naserja, da ostane državni poglavar.

Varnostni svet Združenih narodov se je ponovno sestal, ker so izbruhnile sovražnosti med Sirijo in Izraelom. Obe državi so pozvali, da ustavita ogenj.

Sobota, 10. junija:

Boji na izraelsko-sirski meji so prenehali v soboto, 10. junija, zvečer, ob 20.30.

Iz Moskve so sporočili, da je Sovjetska zveza prekinila diplomatske odnose z Izraelom, isto je storila tudi Češkoslovaška. V Bukarešti so objavili, da ne obsojajo Izraela kot napadalca in ne obljublajo podpore arabskim državam.

Ko je varnostni svet Združenih narodov pozval na ustaveitev bojev in ko so Izrael in abarske države sporočile, da poziv sprejmejo, se je miroljubni svet, nad katerim je visel grozeči oblak nove tretje svetovne vojne, oddahnil.

DESET LET PO USTANOVITVI EVROPSKE GOSPODARSKE SKUPNOSTI (EWG = EGS)

Ob navzočnosti državnih poglavarjev šestih držav, ki so 30. maja 1957 podpisale v Rimu pogodbo o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti, so v Rimu 30. maja svečano proslavili desetletnico ustanovitve. Svečanosti je prisostvoval tudi francoski predsednik, general de Gaulle, ki se je prvotno obotavljal. Italijanski predsednik republike Saragat je v svečanem nagovoru naglasil pomembnost tega dogodka ter se je odločno zavzel za pristop Velike Britanije, katere ime je »sinonim (soznačnica) politične svobode«. Izrazil je željo, da bi čimprej prišlo do pogajanj. Željo za pristop so izrazile skoraj soglasno vse angleške politične stranke. »Čaka nas tudi vprašanje odnosov skupnosti z Združenimi državami Amerike na eni strani, in z drugimi evropskimi državami, posebno Vzhodne Evrope na drugi strani. Ostane na dnevnem redu še vedno vprašanje odnosov med industrijskimi in državami v razvoju«. Predsednik je tudi pripomnil, da ne obstaja protislovje med evropskim idealom in idealom domovine, kakor ni protislovja med svobodo in individualnimi pravicami ter dolžnostmi vseh, da služijo državi. Na svečanosti je poročal tudi italijanski ministrski predsednik Aldo Moro. Med pogovori je predsednik de Gaulle naglasil, da je treba pred pristopom Velike Britanije temeljito proučiti ves problem, hkrati tudi problem reorganizacije skupnosti. Željo, da bi pristopili k Evropski gospodarski skupnosti (EGS), sta izrazili tudi Irski in Danska. Glede bodočega predsednika vseh treh skupnosti, gospodarske, za premog in jeklo ter Euratom niso razpravljali na tem sestanku. Verjetno je, da bo na to mesto prišel Belgijec Jean Rey. Uradno sporočilo ugotavlja, da so udeleženci izmenjali mnenja o prošnjah za pristop Velike Britanije, Irske in Danske. O tem bo razpravljaj ministrski svet skupnosti. Sporočilo tudi ugotavlja, da so udeleženci bili soglasni glede dosedanjih dosežkov Evropske gospodarske skupnosti.

... in pri nas v Avstriji

ŠKOF RUSCH PROTI IZIDU SODBE V LINZU

Širši škofijski katoliški delovni odbor v Innsbrucku se je na študijskem zborovanju pod predsedstvom škofa Ruscha pred kratkim baval med drugim tudi z izidom južnotirolskega procesa v Linzu in o morebitnih posledicah le-tega.

Ker naš list o tem procesu še nič ni poročal, naj na tem mestu sedaj na kratko pojasnimo našim bralcem, za kaj gre:

Porotno sodišče v Linzu je po dolgi razpravi proti petnajstim obtožencem, ki so sodelovali pri atentatih na južnem Tirolskem, oprostilo vse obtožence. Porotnim sodnikom, osem po številu, je predsednik sodišča postavil 44 vprašanj. Obtožba se je formalno glasila, da so ukradli razstrelivo. Sodisce se je postavilo na stališče, da so obtoženci ravnali v obrambo višjih koristi. Res je, da bi jih lahko italijanska sodišča

obtožila veleizdaje, toda v Avstriji jih zaradi tega ne morejo obsoditi, pravi motivacija. Obtoženci in prisotni so sprejeli razsodbo z velikim zadovoljstvom in intonirali himno Andreja Hofferja. Italijanski listi pa so kritizirali povsem pasivno zadržanje predsednika sodišča Koppauerja in državnega tožilca Kovacsja. Hkrati pripominjajo, da je ta razsodba »škandalozna«, kakor je bila razsodba v Gradcu. Med procesom je bil zaslišan tudi bivši avstrijski zunanji minister dr. Bruno Kreisky.

Na zborovanju v Innsbrucku so ugotovili sledeče: Južni Tirolski še zmerom odrekajo bistvene pravice. Vendar se teza o tako imenovani nadzakoniti stiski ne more danes jemati kot utemeljitev oprostivne očitnih terorističnih dejanj. Zato se zdi, da je bila razsodba v Linzu posebno z ozirom na to hudo nevarna zadeva, saj bi bilo to moč razumeti, da so v prihodnje dovoljeni

tere značilnosti hočemo v kratkem pregledu poudariti, da izrazimo hvalečnost tem, ki so dali svoj delež k celotni umetnini.

Nadaljuje se in konča do sedaj edinstvena razprava »Boj slovenske manjšine v krški škofiji na Koroškem«. Krepko in trdo postavi vsako stvar na pravo mesto, čeprav so zadeti cerkveni ljudje in krivice brez olepšav izpričane. Pisec skuša odgovornim voditeljem krške škofije sklicujoč se na krščanska načela, dobre vzglede in papeška navodila vzbuditi vest, da bi se odpovedali dosedanjemu napačnemu ravnanju s slovenskimi verniki.

Zaglavje »Razprave - dokumenti - pričevanja« nas poveže v leta gorja, ko je zajela Slovenijo vojna in njej sledeča revolucija. Beremo o duhovnikih, ki so bili prva žrtev okupatorskega nasilja, o generalu Rupniku in njegovem gledanju na medvojno dogajanje, o usodnem letu 1945. Dr. Ljubo Sirc nas znova poveže v zapore OZNE v Ljubljani, Janez Ovsenik pa prikaže odnos, ki sta ga imela dva velika Slovenca, dr. Anton Korošec ter dekan Matija Škrbec drug do drugega.

Več člankov govori v obliki ankete o ciljih slovenske narodne politike. Čisto nov in nadvse razveseljav je oddelek: »Pogledi in misli mladih«. Treba je čestitati urednikom Zbornika, da so znali vključiti tudi glas naše mladine, ki pozna domovino samo še iz pripovedovanja. »Naši gorniki« je

SLOVENC

doma in po svetu

Smrt ljubljanskega kanonika Glinška

V torek, 6. junija, so nasli zjutraj od kapi zadetega ljubljanskega kanonika profesorja Glinška. Pokojni je bil star šele 65 let. Bil je več let prefekt in profesor v škofiovih zavodih v št. Vidu pri Ljubljani. Zadnji čas je bil stolni župnik sv. Nikolaja. Pogreb je bil v četrtek, 8. junija popoldne s pontifikalnim rekvievom nadšk. dr. Jožefa Pogačnika. Bil je odličen vzgojitelj mladine in goreč duhovnik, saj je še večer pred smrtjo imel sv. mašo in govor na Ježici.

30 let umetniškega dela Jožeta Gregorca

Pred kratkim je v Mariboru slavil 35 let dela na področju glasbene umetnosti, doma in na tujem priznani zborovodja prof. Jože Gregorc, sedaj pevodnja moškega pevskega zbora »Slava Klavara«. Že v nižji srednji šoli je vodil šolski orkester, kot petošolec pa je ustanovil ansambel fanfar. Še kot študent glasbene akademije v Ljubljani je vodil pevski zbor Zora na Ježici pri Ljubljani. A že kot 23-letnik si je pri boril prvo mesto na tekmovanju Hubadove pevske župe.

Gregorčev glasbeno udejstvovanje je tesno povezano s tremi slovenskimi mesti: s Ptujem, Ljubljano in Mariborom. V Ptuju je bil pred drugo vojno ravnatelj glasbene šole, vodil je zbor Glasbene matice, poleg tega pa še simfonični orkester in godbo na pihala. Kot izboren baritonist je nastopal tudi v radiu ter na samostojnih koncertih. Štiri vojna leta so njegovo glasbeno delo ustavila, zato pa se je po vojni še krepkeje uveljavil v svetu glasbe. V Ptuju je kot direktor obnovil godbo na pihala, simfonični orkester, ustanovil in vodil pa kar več pevskih zborov hkrati. V teh letih in še pozneje je vodil do leta 1959 učiteljski pevski zbor »Emil Adamič«. Za njegove zasluge ga je zbor imenoval za častnega člana. Bil pa je tudi pevodnja učiteljskega pevskega zbora »Slavko Osterc« v Mariboru, kamor se je pozneje tudi za stalno preselil. Poleg vodstva glasbene redakcije Radia Maribora je tu skrbel tudi za glasbeni spored in vodil še simfonični orkester.

Slej ko prej pa je najpomembnejše torišče njegovega dela vodstvo moškega pevskega zbora »Slava Klavara« v Mariboru. Gregorc je ta zbor dvignil na svetovno raven. O tem pričajo uspehi, ki jih je zbor dosegel na domačih tekmovanjih in na turnejah po Evropi: leta 1963 v Llangollenu (Velika Britanija, Greenwiche, v Parizu, na Madžarskem leta 1964 in v Avstriji leta 1966. V Llangollenu je dosegel zbor prvo mesto med zbori celinske Evrope in 4. mesto v konkurenci z ameriškim zbori. V Veszpremu na Madžarskem je bil zbor odlikovan z zlatim vencem, s katerim ni bil doslej odlikovan še noben tuj zbor. Pomemben je bil tudi uspeh zbora na tekmovanju v Zahodni Nemčiji, kjer si je v Großimmernu delil 3. mesto s slovenskim Koroškim akademskim oktetom, v tekmovanju narodnih pesmi pa zasedel prvo mesto.

teroristični atentati, znotraj in zunaj Južne Tirolske.

Zategadelj širši katoliški delovni odbor vzajemno s škofom obžaluje obsodbo porotnega sodišča v Linzu in upa, da jo bodo preklicali. V tej zvezi odbor naproša vse odgovorne činitelje v Avstriji in Italiji, da bi čimprej uredili pravično južnotirolsko vprašanje. S to izjavo hočejo nastopiti proti nadaljnji zmedi vesti in pravnega čuta.

Izšel je „Zbornik 1967“

V mestu Dobrega zraka, v Buenos Airesu je že petindvajseti izšel Zbornik »Svobodne Slovenije«, to je tednika, ki je glasilo povojnih izseljencev v Argentini, kronika naših zamejskih slovenskih dogodkov, duhovna vez med domovino in širokim svetom ter pomnik težke borbe okupacijskih let, komunističnega nasilja, odhoda v tujino s treznim pogledom na sedanost in z optimistično vero v bodočnost našega naroda.

Tudi Zborniki »Svobodne Slovenije« nosijo v sebi pečat lista, ki jih je priklical v življenje. Koliko je v njih gradiva za zgodovino zadnjih desetletij, koliko dehtnih programskih spisov, koliko organizacijskih pobud, koliko spominov in poti v bodočnost, koliko tudi literarnih stvaritev in znanstvenih dognanj! Petindvajset knjižnih izdaj, to je gotovo jubilej zase, vreden, da se omenja v zdomski publicistiki in posebej poudari njegova pomembnost. Kaj bo pomenila čez leta taka kompletna zbirka nekoč knjižnicam in privatnikom v domovini!

Impozantna knjiga je letošnji Zbornik z Gorše. tovim ovitkom »napori v vrhovih«. Je mogočen spomenik rasti Slovencev v svobodi. 440 strani velikega formata, na katerega smo se že navadili, obsega. Preveč bogata je ta knjiga, da bi jo v tej kratki oceni lahko dostojno predstavili. Le neka-

poglavje, ki je prečeto z bolečino, pa istočasno s ponosom. Govori o žrtvah patagojskih gora Tomažu Kralju in Božu Vivodu, pa o uspešnih podvigih dveh mladih gornikov bratov Jurija in Petra Skvarče. Lepe fotografije spremljajo te gorniške strani. V galerijo naših odličnikov, ki so se v zdomstvu iz življenja koroških Slovencev, slika končila, pomen slovenske zastave, nakar sledi slovenska beseda v prozi in pesmi. Kot običajno, ne manjka poljudno pisani in vedno branja vredni spis Janka Hafnerja, ki nas že več let zaporedoma seznanja z vdomom človeka v vesolje. To pot pod naslovom »Izpiti za polet na luno« govori o pripravi, ki naj bi se končale s pristankom človeka na mesecu.

Med »Razgledi« je tudi izčrpen prikaz prosvetno-kulturnega življenja na Goriškem in Tržaškem, ki ga je prispeval Jože Jurak, poročilo iz Kanade, nekaj utrinkov iz življenja koroških Slovencev, slika končila, pomen slovenske zastave, nakar sledi slovenska beseda v prozi in pesmi. Kot običajno, ne manjka poljudno pisani in vedno branja vredni spis Janka Hafnerja, ki nas že več let zaporedoma seznanja z vdomom človeka v vesolje. To pot pod naslovom »Izpiti za polet na luno« govori o pripravi, ki naj bi se končale s pristankom človeka na mesecu.

Posebnost tega Zbornika je tudi zaključno poglavje: »Slovenska središča v svetu.« V njem je Joško Krošelj zbral podatke o slovenskih domovih, ki so jih slovenski izgnanci ustvarili po letu 1945 v osmih državah, katere so jih bile z odprtimi rokami sprejele... Goriški »Katoliški glas«.

Vez, ki mora družiti Slovence in Nemce

Iz življenja svete Heme

Sv. Hema je bila rojena okoli leta 970 na gradu Pilštanj na Kozjanskem, kjer so njeni starši imeli velika posestva. Po očetovi strani je bila potomka koroškega plemiča Svetopolka, po materi pa je bila po ustnem izročilu v sorodu z nemškimi cesarjem Henrikom II. Svetim, ki je bil vojvoda na Koroškem, preden je postal nemški cesar. Tako je sv. Hema močna vez, sveta vez, ki družiti Slovence in Nemce, ki oboje spodbuja k slogi, vzajemnosti in medsebojnemu spoštovanju.

Kot edina hči staršev, ki so imeli obsežna posestva na Spodnjem Štajerskem, se je poročila s plemičem Viljemom, potomcem Volkuna, gospoda Trušenjske doline na Koroškem, gospoda — veljaka slovenskega rodu. Sv. Hema se je po težkih preskušnjah (zgodnji izgubi moža in obeh sinov) izkazala močno ženo, in v svojem življenju in delovanju je bila nekakšna sv. Elizabeta. Posestva na Štajerskem in Koroškem je podarila v verske in cerkvene namene salzburškemu nadškofu, posestva na Bavarskem pa bamberskemu škofu. Na Krki je zgradila samostan za 70 redovnic benediktink in veličastno cerkev Matere božje, ki jo je salzburški nadškof Balduin posvetil 15. avgusta 1042. Blaga kneginja je gojila iskreno željo, da bi se za Slovence ustanovila posebna škofija (misijonska pri Gospe Sveti je namreč prenehala že okrog 950), kakor je tudi cesar Henrik II. Sveti ustanovil v Bambergu škofijo za Slovence na vzhodni meji nemške države. Ta Hemina želja se je izpolnila šele po dobrih 25 letih po njeni smrti, ko je leta 1072 salzburški nadškof Gebhard iz Heminega premoženja zares ustanovil škofijo v Krki, tako imenovano krško škofijo, ki ima od leta 1786 svoj sedež v Celovcu.

Kneginja Ema je proti koncu življenja svoje premoženje razdelila in vstopila v samostan v Krki, kjer je umrla 29. junija 1045 v sluhu svetosti. Njeno truplo so leta 1174 prenesli v stolno krško cerkev, kjer še sedaj počiva spodaj v kripti. Na njen grob so se zgodaj začela romanja. Romali so Slovenci s Koroške, Štajerske in Kranjske in tudi Nemci.

Sv. Hema je tudi danes, ko živimo v povsem novih in drugačnih razmerah, sve-

tel zgled, ki ga moremo in moramo posnemati. Svetel vzor mladini, kako naj preživi svojo mladost in kako naj se pripravlja na zakon, svetel vzor krščanskim materam in vsem drugim, svetel vzor zaupanja in vdanosti v božjo voljo, vzor v voljnem pre-

Simbol letošnje svetovne razstave v Montrealu

„Nebeško naselje 1967“

Arhitekt Mosha Safieja zložil 160 hiš drugo za drugo — Vsaka hiša ima svoj vrt —

Posebna privlačnost: »Zasebno okolje«

V petek, 28. aprila, so v Montrealu v Kanadi odprli svetovno razstavo in bo trajala do 27. oktobra letos. Naš časopis je o tej razstavi poročal že dvakrat.

Veliki svetovni sejmi imajo svoje simbole, ki jih obiskovalci ponesejo s seboj kot »spomine«. Takšnih simbolov se potem spominjajo vse življenje. Na londonski razstavi leta 1851 je bila to viktorijanska steklena palača. Eifflov stolp je ostal simbol svetovne razstave leta 1889, nenavadna konstrukcija atomiuma pa bo najtrajnejši spomin na razstavo leta 1958 v Bruslju.

Na letošnji svetovni razstavi v Montrealu je mogoče videti vse, kar so Kanadčani mogli pokazati ob proslavi stoletnice ustanovitve enotne kanadske države. V tekmovalni z vesoljskimi vesilami so Francozi in Britanci skušali kar najučinkoviteje prikazati tisto, kar imenujejo plod francoskega in angleškega duha. Na tej razstavi je mogoče videti narode v razvoju in vabljive redkosti Daljnega vzhoda.

Kljub temu bo kak simbol moral ostati. To bo tokrat »naselje 1967«. Mnogi ga že imenujejo »geto prihodnosti«. Ne glede na to, da bo marsikateri obiskovalec ostal ravnodušen do tega nenavadnega naselja, bo to »nebeško mesto« vendarle najbolj obiskovan kraj na letošnji svetovni razstavi. Organizator razstave si ga je zamislil in ga propagira kot simbol leta 1967.

Graditelj hoče s to arhitektonsko pustolovščino dokazati, da se človeku prihodnosti tudi v najgostejše naseljenih mestih ni treba odpovedati naravi, pogledu v daljavo, oddihu, zasebnemu okolju. Prvi hip je videti to naselje kot otroški stolp iz kock,

našanj trpljenja, zlasti pa vzor v pravilnem pojmovanju zemeljskih dobrin, da svojega srca ne navezujemo na tvarne dobrine, marveč jih uporabljamo v čast božjo in blagor bližnjega. Sv. Hema je tudi danes svetilnik, kašipot k Bogu, ki edini zadoštuje in osrečuje človeka in človeško družbo.

Prosimo sv. Hemo, naj izprosi slovenskemu ljudstvu, da bo po tej poti vztrajalo tudi v bodočnosti.

naloženih kar vse počez. Sicer pa je vse to podobno naselju na strmih hribu, spominja na gosto strnjene hiše na hribih okoli Rio de Janeira ali na sredozemskih obalah. Osnovna zamisel 20-letnega graditelja Moshe Safieja je bila, da bi bilo vsako stanovanje zasebna hiša. Zaradi tega je »zložil« 160 hiš in dobil »naselje 1967«.

Čeprav so te hiše razmetane »po hribu«, bodo imele vodo, plin in gretje. Vse to bodo dobivale iz enega samega središča. V tem kompleksu »zasebnega okolja« bo vrt v sleherni hiši tisto, kar mora dati temu ozračju glavni pečat. Arhitekt je to rešil tako, da je streho vsake hiše spremenil v vrt z zeleno travo, s stezami, grmičevjem in po enim stebлом. Če kdo hoče na vrt, mora stopiti na streho sosedove hiše. In tako bo to naselje, če se ozremo nanj od zgoraj, podobno zelenilu vrtov, ki terasasto padajo proti vzhodu. Ko sonce zvečer zaide, te vrtove zalivajo vse hkrati. Hišnik ob vzhodu sproži posebno napravo za zalivanje. Tudi pismonoša ne more razdeliti pošte kar na hodniku tako, da bi jo zmetal v ustrezne nabiralnike, temveč se mora povzpeti po stopnicah od hiše do hiše. Tudi to je važen prispevek k zaželenemu domačemu okolju.

To naselje nikakor ni samo maketa nekakšne »utopije«, temveč resničnost. Prvi prebivalci so se že vsehili v »nebeško mesto«. Del hiš pa ostane prazen za obiskovalce iz vsega sveta, vendar bodo jeseni tudi nje zasedli stalni stanovalci. In tako bo ta nenavadna zgradba na enem izmed dokov ostala živ del dvomilijonskega kanadskega mesta Montreala.

nenaklonjen, potem pa da ga je soproga pridobila za krščansko vero. Kako je to razložljivo, če je v krščanstvu za primer, da je Gorazd — bil vzgojen šele na Bavarskem in ondi krščen?

Noben vir ne trdi, da je Gorazd bil odgnan na Bavarsko kot talec v mladeniški dobi. Mogel je biti že poročen mož, prav tako odličen bojevnik kot oče. Zato so ga tudi Bavarci kot najbolj nevarnega najprej zgrabili skupaj s Hotimirom. Če je oče knez Borut stoloval na Krnskem gradu, pa je sin knez Gorazd mogel imeti svoj dvor v Millstattu, kjer je bilo slovito pogansko slovensko svetišče, kjer je knezov sin bil tudi najizrazitejši predstavnik slovenske narodne in državne vere.

Dalje je treba uvaževati, da je Millstattsko jezero, 12 km dolgo, bilo pred sovražniki zelo skrito, saj ga od juga varuje dolg gozdni pas z vrsto višjih hribov, severna ali prisojna stran pa je bila obljubljena in prijazna. Nad tem jezerom je vse poletje razpeto lepo sinje nebo, deževje nastopi šele v pozni jeseni in zgodnji vigredi. Tudi zima je tukaj mila. Jezero ne zmrzne vedno. Če pa že zmrzne, pa samo za 36 dni. To pa pomeni, da se je lahko kar naprej ribarilo in se iz jezera pridobivala prehrana. Mila zima in prirodne lepote so vabile slovenske vladarje, da so tudi ob Millstattskem jezeru imeli svojo prestolnico.

Kot je v ljudski pripovedi obvestilo, da je mlada kneginja pridobila moža za krščansko vero, obstajata dve možnosti, da je kneginja, z imenom Marija, že prej, pred odgonom moža na Bavarsko, bila kristjana ali pa je za časa njegove odsotnosti sprejela krščansko vero od bavarskega misijonarja (seve rimskega ali keltskega porekla), ker se je z bavarsko vojaško zasedbo vsekakor misijonarjem odprla pot na slovenski dvor. In tako je kneginja Marija mogla iz domovine vplivati na moža, da je sprejel na Bavarskem krščansko vero, ki se ji je splošno nedvomno upiral.

Zgodovinski spis »Conversio Bogariorum et Carantanorum« nam pove, da se je Gorazd po očetovi smrti kot krščanski knez (Dalje na 8. strani)

Sodobni kulturni

portret

Dore Ogrizek

Pariški založnik Dore Ogrizek je po rodu Slovenec. Štirideset let je, kar sta zanimanja za francosko literaturo in nejasna želja po trgovskem uspehu zvalili Ogrizka v Pariz in od tega časa živi stalno v veliki metropoli ob Seni. Po rodu je iz Planine pri Rakeku, otroška leta je preživel v eni od siromašnih hiš na začetku šiške. Iz Ljubljane ga je pozneje zaneslo v Maribor, tam je študiral na gimnaziji in tam je pozneje opozoril nase kot športnik. Potem je preživel nekaj let v Celju, živeč kot človek izrazito dejavnega, praktičnega značaja v dveh svetovih; v notranji zvezi s slovstvom, z umetnostjo, s knjigo in sliko in v ekonomski razgibanosti, ki so jo krepila razna ugodna naključja. Novembra 1928 je odpotoval v Pariz in tam občutil, da je tu tisto okolje, v katerem bi se hotel eksistenčno zakoreniniti. Sprva se je težko prebijal kot Slovenec skozi pariško življenje, dokler si ni ustvaril položaja, na katerem se je mogel razviti v enega od tistih petih ali šestih pariških založnikov, ki so v svojem programskem prizadevanju ubrali nova pota. Trideset let deluje podjetje Odé, ki se je sprva ukvarjalo tudi s fotografskimi in filmskimi posli in ob strani s knjigo. Dore Ogrizek je gojil zlasti fotografsko reportažo in začel druge svetovne vojne ga je presenetil na poslovnih poteh po Bolgariji in Romuniji.

»La Grèce, un portrait en couleurs« (Grčija, slike v barvah), je ena najlepših francoskih knjig, obsega nad 250 koloriranih slik in 12 ilustracij. Na vrhu naslovne strani beremo njegovo ime: Dore Ogrizek. Lastnik pariške založbe Odé, edini Slovenec med pomembnimi pariškimi založniki. Ta knjiga je izšla leta 1965. Pred njo je izšlo šest takihle »portraits« (Francija, Italija, Japonska, Sovjetska zveza, Španija, Nemčija), za njo pa »Terres saintes« (Svete dežele: Izrael, Jordanija, Sirija, Libanon). V Ogrizkovi zbirki »Le Monde en couleurs« (Svet v barvah) je izšlo že 24 knjig, med njimi tudi Jugoslavija. To so knjige manjšega formata, prav tako bogate z barvnimi ilustracijami — knjige, ki so ne le ilustrativno, marveč tudi po značaju in vsebinski teži besedila temeljito prekosile tisto nemško »bädeckerščino«, ki je znana v mednarodnih turističnih krogih. Tudi tu je Ogrizek ubral novo smer in dosegel poseben, mednarodno viden uspeh.

Tako se je čedalje določneje oblikovala založniška fiziognomija tvrdke »Odé«, ki je postala izključna domena Ogrizkove dejavnosti. Uspela je samo s kvaliteto tiskov in s cenami.

Nekatere Ogrizkove knjige so izšle v angleščini, italijanščini, španščini, nemščini. Temu uspehu se ni čuditi: bralec je dobil v Ogrizkovih knjigah širok vpogled v vse, kar označuje obravnavano deželo od zemljepisnih in zgodovinskih posebnosti tja do kulturnih značilnosti, a niso manjkali tudi podatki gastronomičnega značaja in ponekod še najnujnejša jezikovna navodila. Ko je izdal poseben gastronomični priročnik, je ustregel naravi francoskega človeka. Francoz je prijatelj dobrih jedi in če potuje po svetu, ga zardno zanimajo tako imenovane nacionalne jedi. Njegov »Savoir vivre« (Način življenja) je izšel tudi v slovenščini.

Približno pet milijonov knjig nosi njegovo ime; od teh so štirje milijoni izšli v francoščini, en milijon pa v tujih jezikih. Pri nakladi je od začetka tvegal 15.000 izvodov, po četrti knjigi pa se je mogla naklada povzpeti do 40.000 in 50.000 in še več izvodov.

Take knjige o posameznih deželah seve mnogo staneje. Knjiga ne sme biti lepa samo za oči, marveč mora imeti kar največjo vsebinsko težo in to ji dajejo samo skrbno izbrani sodelavci. V knjigi o Grški so pisci tekstov zapored pomembna imena, med njimi sta dva člana Francoske akademije.

Dore Ogrizek prireja ob izidu posameznih knjig razkošne recepcije in s tem opozori na novo knjigo. Kar se tiče sodelavcev, je Ogrizek zaposloval največ 13 oseb.

V zbirki »Portraits en couleurs« (Slike v barvah) hoče storiti uslugo rodni deželi s knjigo o Sloveniji in o jadranski obali. Tudi mi pozdravljamo knjigo nekdanjega predsednika »Slovenskega društva« v Parizu (obstajala je v letih 1935 do 1938 in je šlo kakih sto članov) Doreta Ogrizka, knjigo, ki prekaša vse, kar je kdaj izšlo o slovenski deželi.

DR. METOD TURNSEK:

Začetek in višek pokristjanjenja slovenskega naroda

(V. nadaljevanje)

Če podstavimo, da sta Gorazd in Hotimir začela katehumenat na otoku Ava v letu 744 ali 745, se je njun krst izvršil čez tri leta, 747 ali 748, morda šele 749. Opat Virgil je tedaj vsekakor že vodil salzburško škofijo. (Imamo še neko starinsko podobo, kako sv. Virgil krčuje prvega koroškega krščanskega kneza!)

Bila je že tedaj navada, da so katehumenom pri krstu dajali drugačno, novo ime, ime po krščanskem svetniku, zlasti po kakšnem imenitnem. Za novo, drugo ime slovenskih knezov Gorazda in Hotimira, nimamo sicer direktnega zapisa, imamo pa živo ustno izročilo, vsaj za Gorazda. Še več kot le pripovedno izročilo, tudi zgodovinska dejstva, ki temelje na tem izročilu.

Od nekdanj časti Koroška svojega prvega krščanskega kneza Domicijana kot svetnika. Tudi njegova soproga, kneginja Marija, ki je z njim skupaj pokopana, se časti kot blažena. Njun god je 5. februarja. Koroški zgodovinar Franc Lovrenc Hohenauer, prošt in dekan v Brežah, je leta 1850 izdal kratko cerkveno zgodovino Koroške (Kurze Kirchengeschichte von Kärnten). Na strani 50. piše: »V tistem času (sredi 8. stoletja) najdemo na Koroškem sv. Domicijana, prvega koroškega krščanskega kneza. Bil je poganski knez spočetka in kristjanom nenaklonjen. Imel je velika posestva v deželi, predvsem v Millstattu in okolici. Bajé ga je za krščanstvo pridobila njegova soproga in je postal eden najbolj gorečih pospeševalcev krščanske vere v deželi. Zrušil je pogansko svetišče in malike v Millstattu, sezidal v kraju lepo cerkev, ustanovil tam benediktinski samostan ter je bil po svojih krepostih kras dežela, kakor tudi krščanske vere. Pokopan je v Millstattu in je češčen kot svetnik«.

O sv. Domicijanu je bilo objavljenih že več spisov in člankov. Od leta 1705 dalje se vrstijo. Raziskovalci so prišli do zaključka, da se za tem krščanskim imenom skriva drugo ime, ime nekega resničnega koroškega krščanskega kneza. Ne vedo pa, katerega. Pri odkritju pravega imena je treba upoštevati namreč premnoga dejstva.

1. Koroški krščanski knez Domicijan, ki je postal svetnik, je prejel krstno ime po slovitem krščanskem svetniku, škofu sv. Domicijanu, ki je v frankovskem svetu ustanavljal cerkve in bolnišnice, predsedoval škofijskim sinodam in umrl 590 v Maastrichtu. Bil je pa po rodu Irec. Zato je tudi Irec sv. Virgil svojemu rojaku v čast dal to ime prvemu koroškemu krščanskemu knezu. Na starinski sliki v Millstattu, kjer je pokopan sv. Domicijan, je prikazano, kako sv. Virgil krsti Domicijana.

2. Sv. Domicijan ima tako na starinski podobi kot na kipu, ki se nahaja zunaj na trgu v Millstattu, dva grba, koroškega in bavarskega. Čemu tudi bavarskega? Ker je bil kot koroški knez podložnik (vazal) bavarski. Do leta 749 so Bavarci bili še sami gospodarji nad Koroško, poslej pa že tudi Franki. Zato je prvi koroški krščanski knez imel pač dva grba, koroškega in bavarskega.

Da je ta knez, knez Domicijan, mogel biti sam Gorazd, ki je pri krstu dobil novo ime, se z zgodovinskimi podatki in dejstvi lepo sklada.

Toda kako da je bival v Millstattu in ne na Krnskem gradu, ki v zgodovini velja kot prestolnica slovenskih karantanskih knezov?

Sporočilo pravi, da je tam imel velika posestva, bodisi rodovna bodisi pridobljena po ženi kneginji. Sporočilo tudi naglašja, da je bil spočetka pogan, kristjanom

Pri nas na Koroškem

Dva naša župnika — osemdesetletnika

V BILČOVSU: G. JOŽEF STICH

Sredi junija sta dopolnila 80 let dva naša župnika: gg. Jožef Stich v Bilčovsu in Alojzij Vauti v Selah. Za tako priliko se že spleta obiskati ju in poizvedeti, kar bi bralce našega lista zanimalo.

V Bilčovsu stoji župnišče malo odmaknjeno od cerkve in hiš sredi zelene trate. G. župnik je v delovni sobi sicer zaposlen, a ko mu povem, čemu sem prišel, radevolje ugodi moji radovednosti in mi odgovarja na stavljenja vprašanja.

»G. župnik, osemdesetletnik ste, lepo starost ste dočakali. Ali bi nam hoteli kratko podati pregled vašega življenja in delovanja?«

»Naj pa bo, če me bralci »Našega Tednika« res žele poznati! Rojen sem bil 10. junija 1887 v Ilovjah v sosednji kotmirski fari. Gimnazijo sem kot gojenec Marijanišča dovršil z maturo leta 1907, torej ravno pred 60 leti, stopil v bogoslovje in bil po tretjem letniku 1910 posvečen v mašnika. Zadnje leto bogoslovnega študija sem bil obenem prefekt v Marijanišču. Prvo moje službeno mesto je bilo na Prevaljah. Po dveh letih sem bil prestavljen v Železno

MAŠNO VINO pri Kristijanu BREZNIKU, Celovec, Viktringer Straße 5, tel. 22 51.

Kaplo, od tam kot kanonik v Velikovec. Leta 1916 sem bil poklican v vojaško službo kot vojni kurat. Nisem pa bil na fronti, ampak v Gradcu. Po vojni sem se vrnil v Velikovec, leta 1921 pa sem dobil župnijo Bilčovs, kjer bivam torej že 46 let.

»Med drugo svetovno vojno so nacisti gotovo tudi vas pregnali. Kje ste bivali v tem času?«

»Da, moral sem najprej v zapor, potem pa na nemško faro St. Walburgen pri Mostiču, leta 1945 pa nazadnje še v Berg v Dravski dolini. Od tam sem se vrnil na svojo župnijo.

»Tako polnolični in rdeči ste, da se vam 80 let ne pozna; za 20 let ste videti mlajši! Ali se vas je zdravje vedno držalo?«

»Splošno sem bil še dokaj zdrav, a seveda brez boleznih mi življenje tudi ni potekalo. Po drugi svetovni vojni sem zbolel na vnetju rebrne mrene in so mi v bolnici odvzeli del rebra, da se je tekočina mogla odtekat. Pred dvema letoma sem bil operiran na očeh zaradi mrene. Ko sem se po dobro uspeli operaciji ozdravljen ravno odpravljal domov, sem pa dobil srčni napad in sem moral ostati šest tednov prav mirno v postelji.«

»Ali vam oči sedaj spet dobro služijo? Kako se počutite? Ste še vedno sposobni za stanovsko delo?«

»Hvala Bogu, oči mi oborožene z očali še primeroma dobro služijo. Težave pa imam z nogami. Hoditi morem le počasi in z malimi koraki. Farani to upoštevajo in me na podružnico in k bolnikom vozijo z avtomobilom. Ko ne bo šlo več, stopim pa v pokoj.«

»Prosíte raje, naj vam dajo pomočnika, ki naj opravlja težje posle in vas tako razbremeni, vi pa ostanite župnik do konca!«

»Ni slaba ta misel! Moj sobrat Vauti v Selah ima zaradi slabega vida že 20 let koadjutorja. Če se kak škof postara ali ima preveč dela, da ga sam ne zmaga, mu podelijo pomožnega škofa, koadjutorja. Kar velja za škofa, naj velja še za župnike. Najbrž se bom tudi jaz odločil za to!

»Prav imate, g. župnik! Potem boste mirno živeli in v treh letih dočakali biserno mašo in v štirih letih zlati jubilej župnikovanja v Bilčovsu. Še po smrti boste počivali med svojimi farani! Še nekaj! Občudujem vašo agilnost kljub starosti! Ogledal sem si vašo lepo popravljeno cerkev. Koliko so znašali stroški in kako ste jih krili?«

»Vse prenovljenje je stalo blizu 30.000 šilingov. Največ so prispevali farani. Že več let imam vsako prvo nedeljo v mesecu darovanje za cerkev. Naberejo se prav lepi zneski. Iz malega raste veliko — iz teh darov pa sčasoma nastane velik kup. Nikogar to

v žepu ne zaboli — cerkev pa le lepša stoji!«

»Hvala vam, g. župnik, za prijaznost in pojasnila! Naj vas vaš patron sv. Jožef še dolgo ohrani med bilčovskimi župljani!«

Tako sem se poslovil z namenom, da se odpeljem še naprej v Sele.

V SELAH: G. ALOJZIJ VAUTI

V Selah sem župnika našel na vrtu pri mizi pod košato hruško. Pred seboj kup »Nedelj«, šivanko v roki. Bel špicelj me je prvi opazil in z lajanjem opozoril gospodarja na prišleca. Potem pa mi je pritekel naproti in se mi mahljač z repom dobrihal.

»O, gospod Naštednikar, spet tukaj! Ali ste me spet prišli izpraševati? Pa sedite!«

»Da, tako je! Bil sem že v Bilčovsu in sedaj bi še vas malo nadlegoval, da bi mogel potem za naš list kaj napisati o dveh župnikih osemdesetletnikih. Vidva z bilčovskim bosta prihodnji teden imela že polnih osem križev na hrbtu. Menda sta oba enako stara?«

»Da, samo 8 dni se je on prej rodil kot jaz.«

»Kaj menite, kaj vam je pomagalo, da ste dočakali 80 let in ste še primeroma čvrsti in na videz mladostni?«

»Naš rod je trden. Moj oče so dosegli 83, mati 81 let. Enako so tudi strici od očetove strani dočakali visoko starost. Moj dedek, materin oče, pd. Šustar na Letini, dolgoletni šmihelski cerkveni ključar, je bil ob smrti že pri 90. letih. Moja tri leta starejša sestra Liza, mati pd. Črčja na Blati, je še zdaj čila in delavna. Tudi brat Jože, ki se je lani smrtno ponesrečil, je bil še krepek in zdrav. Mlajša sestra Lona je pa s pitjem čajev iz zdravih zelišč tudi že prilezla v 75. leto. Ta podedovana rodna moč me je držala pokonci, ko sem bil po maturi, v bogoslovju in še kot kaplan bolj rahlega zdravja. Pregovor: »Kresovci so gverovci« se je na meni uresničil. V bogoslovju nas je bilo v našem letniku enajst, jaz telesno največji, zdravstveno najslabši. Bolehal sem

na pljučih. Sedaj sva od vseh živa samo midva z upokojenim celovskim mestnim župnikom Lamprechtom. Jaz edini sem še v aktivni službi. V Selah me je namreč utrdil sveži zrak in gibanje. Pred avtobusnim prometom sem vsa leta po gorati fari vse prehodil peš. Tako sem srečno prestopil tudi zapore in lakoto v zadnji vojni. Zdaj pa hodim vsako leto tudi na morje si zdravje krepiti in utrjevati. Že prihodnji teden zopet smuknem skozi ljubeljski predor tja za dober teden in proti jeseni zopet za tri tedne.

In še drugo! Huda jeza in skrb človeku pijejo moči. Teh pa jaz nimam veliko. Dobro volja človeka drži pokonci! In reda se je treba držati: Pravočasno spat, zgodaj vstati — tako ostane človek mlad! Kozarček vina tu in tam se na starost dobro prileže in telo ostane sveže, da duša nanj se bolj privzame. Ker gospodinja skrbno na me gleda, to zame tudi dobro je seveda.

Ta razlaga v verzih naju je spravila v dobro voljo. Še psiček je postal pozoren ob najinem smehu.

»Kaj pa delate tu s temi časopisi?« sem še hotel vedeti.

V zaporu v Celovcu sem se naučil malo vezati knjige. Dosti sem jih že zvezal zase in tudi drugim. Tu mi je poslal plajberški gospod Franček več letnikov »Nedelj«, da jim dam obliko knjige. Tako delo me kratkočasi, ker brati me morem.«

»Kako pa potem berete mašo?«

»Imam posebno mašno knjigo z velikim, močnim tiskom z mašami na čast Devici Mariji in za rajne. Za nedelje si iz misala izpisujem z velikimi črkami na močen papir vse besedilo v ljudskem jeziku, kar je v maši še latinskega, pa itak imam v mašni knjigi. Tako sem si prepisal tudi obrede za krst, poroko, pogreb in razne blagoslove. Tako še nekako le nekaj zmorem.«

Za konec najinega razgovora sem selskemu gospodu še izrazil prošnjo: »Napišite za naš list spet kaj, posebno zdaj, ko greste spet na morje. Ljudje vaše kramljanje radi berejo!«

»Bom, če kaj zanimivega vidim ali doživim!« »Naš tednik« mi je zelo pri srcu. Naj bi mu iz vseh krajev naše domovine dopisovali, da bo bolj zanimiv in bo zavoljo tega lažje pridobil več naročnikov.«

Poslovil sem se. Še psiček mi je ob slovesu prijazno mahljal s košatim repom. Ko sem se vozil proti Celovcu, mi je vstala v srcu želja: Bog daj našemu ljudstvu še mnogo takih korenin kot sta bilčovski in selski fajmošter!

VABILO

Strokovna šola za gospodinjke poklice pri šolskih sestrah v št. Jakobu v Rožu prirčno vabi na

RAZSTAVO IN ZAKLJUČNO PRIREDITEV

ki bo v nedeljo, dne 25. junija 1967. Razstava ročnih del in kuhinjskih izdelkov bo v prostorih šole; kulturna prireditev pa v farni dvorani v št. Jakobu.

Začetek ob 2. uri popoldne s sledečim sporedom:

Pozdrav v pesmi in besedi
Govor
Da prav usmerjen bo korak — odlomki iz šolskega pouka
Oj zaplešimo kolo...
Hema Krška — štiridejanka
Vesele življenju naproti

Sestre in učenke

IZ ZVEZE PEVSKIH DRUŠTEV:

Gostovanje mešanega pevskega zbora „Svoboda“ Domžale v Škocijanu

Kot napovedano je bil v soboto, 10. junija 1967, koncert v farni dvorani v Škocijanu koncert, ki ga je izvajal mešani pevski zbor iz Domžal. Ta zbor je ena izmed sekcij Delavsko-prosvetnega društva »Svoboda« Domžale. Šteje 40 pevk in pevcev. Prišli so na Koroško na izlet, obiskali Celovec, Vrbsko jezero, Gospo Sveto in vojvodski prestol, zvečer pa so kakor mimogrede se ustavili v Škocijanu, da so nam pokazali svojo veliko vlogo in ljubezen za petje, da so prišli s koroškimi sestrami in brati v bližnji, prijateljski stik, skratka: srečali smo se. Srečali v kulturni prireditvi, oni so dali, mi sprejemali, srečali v veseli skupnosti po oficialnem koncertu.

Kaj so zapeli? Pester, bogat program so nudili: Renesancno glasbo z Gallusom, našo umetno in narodno pesem, umetno pri-

rejeno, rusko, hrvatsko in makedonsko pesem. Ze kar prva, Gallusov »Ecce quomodo moritur justus«, je pokazala, da resno jemlje pevski zbor in njegov pevovodja pevsko kulturo in kako visoko gre njegovo stremljenje. Potem so sledile druga za drugo, od ene do druge se stopnjevalo navdušenje občinstva, rusko o dvanajstih razbojnikih so morali ponoviti, končno pa še dodati pesem o Sv. Vidi zvonu, vso dvorano pa je združila pesem o Rožu, Podjuni, Zilji, povrh pa še navdušeno zapeta Prešernova Zdravica.

Lepi, čisti glasovi zrelih grl so s sigurnostjo črtali pot melodij in harmonij in ritma, nekaj malenkostne detonacije med začetkom in koncem pesmi na primer smo komaj na enem — najbolj navdušenem mestu — zaznali. Posebno so nas prevzeli gla-

Pisma bralcev

Po njih sadovih jih boste spoznali ...

Ko smo zvedeli, da je Heimatdienst preprečil slovensko romanje h Gospe Sveti, se je marsikdo spomnil našega romanja na Sv. Višarje leta 1948. Tedaj smo se pripeljali z dvema vlakoma, bilo nas je okoli štiri tisoč romarjev. Italijanom sicer očitajo, da so strahopetni, vendar moram reči, da se nas kljub tako velikemu številu niso bali, kot pa junaki okoli Heimatdienstova romarjev iz Slovenije.

Ko smo šli takrat s postaje Zabnice v dolgi procesiji, so stala ob cesti slovenska dekleta iz Gorice in nam izrekala dobrodošlico: Pozdravljeni bratje in sestre s Koroškega. Bile so to italijanske državljanke. Bili smo prijetno presenečeni, na gori pa nas je pozdravil še župnik. Če bi mi od Celovca do Gospe Svete pozdravljali romarje iz Slovenije, bi »heimatdinstovci« najbrž videli v tem že vele. izdajo, kajti oni iz Slovenije ne smejo vedeti, da na Koroškem niso samo Nemci doma.

Na Južnem Tirolskem pusti italijansko prebivalstvo na miru nemške napise, pri nas na južnem Koroškem pa, kjer so se pojavili, so čez noč izginili. Pri nas še nikdo iz Slovenije ni napravil atentata na državne naprave, medtem ko so na Južnem Tirolskem na dnevnem redu. In ta mreža, pravijo, da sega prav tja v Nemčijo. Ne čudim se potem, če bodo zavezniki še in še imeli Nemčijo zasedeno, saj niso slepi.

Ko so prišli Angleži in spravili v kletke nekaj rjavih petelinov, so bili vsi nedolžni, nihče tedaj ni protestiral proti dvojezičnemu pouku. Toda ko so ti odšli, se je začelo hujskanje, začeli so se šolski stražniki. Zakaj ne gredo protestirati v Berlin, ko se tamkajšnji otroci učijo ruščine? Tedaj so pridigali, da je slovanski človek ustvarjen samo za zgodovinski gnoj in za sužnja. Po tem receptu so ravnali nekateri s Poljaki in Ukrajinci, katere so kot živino prignali med nas.

Izdajalci domovine so bili tisti, ki so jo leta 1938 napadli z orožjem v roki. Po neuspelem puču pa so zbežali, toda kam? Tja v Jugoslavijo, k današnjim romarjem Gospe Svete. Po treh nadaljnjih letih pa so jim to gostoljubnost plačali z bombami. Hvaležnost ni pri njih čednost, temveč slabost. Kakor smo že takrat izvedeli, je en takšen nahujkan smrkolin pribežal v župnišče iskat zavetja k pokojnemu pliberskemu župniku, dekanu Hornböcku. In kaj se je potem zgodilo? Čez tri leta je prav ta pobalin kot vsemogočen gestapovec z naperjeno pištolo v roki tiral gospoda dekana iz župnišča na avtomobil in v Dachau, kjer je moral v krepki moški dobi kot eden izmed prvih slovenskih duhovnikov zaradi mučenja v koncentracijskem taborišču umreti. In ali ni takšnega človeka pri zadnjih zborničnih volitvah postavila na kandidatsko listo svobodnjaška stranka (FPÖ). Dajte takšnim ljudem v roke oblast in kmalu bo konec svobodne Avstrije.

Ko so bili nacisti še vsemogočni, je eden izmed teh furerjev tu na Koroškem izrekel besede: »Ko bomo opravili z zunanjimi sovražniki, pa pridejo na vrsto notranji. Sedaj namreč še ni čas, ker bi to povzročilo preveč nemira med ljudstvom. In notranji sovražnik številka 1 je Kristusova Cerkev, kajti Kristus je bil Jud. Kar pa je judovskega v tretjem rajhu, nima kaj iskati v tisočletni deželi.«

Seveda, ko bi šlo po njih računu, bi gotovo to tudi izvedli. K sreči pa so si prej razbili črepinjo na Petrovi skali. Danes na primer še ne kaže se zaletavati v božjo Cerkev, pač pa pod krinko »heimattreu« zoper jezik ljudstva in proti odredbi koncila.

Po njih sadovih jih boste spoznali. Da bi jih le povsod tudi cerkvene oblasti. — k

sovi solistov, kar številni so in jih zboru za vidamo: zvočni, lahni alt ge. Albine Pavlič v pesmi »Bolen mi leži«, bariton g. Jerneja Pirnata v pesmi »Mrzel veter«, in g. Jožeta Lekana v pesmi »O rojstvu«, in mogočni, kar na kozake spominjajoči bas g. Roka Lapa.

Vodja zbora g. Tone Juvan je pokazal vso spretnost dirigenta, pokazal, kako je s posebno marljivostjo naštvoril s svojim zborom bogat, raznolik repertoar pesmi, da je mogel zbor mirno, brez nervoznosti, nastopiti z vso predanostjo dirigiranju pevovodje.

Koncert je v imenu Zveze pevskih društev oziroma njenega predsednika otvoril tajnik Zveze s tem, da je pozdravil došle goste iz Domžal in udeležence s Koroške. Izrazil je željo, naj bo tudi ta prireditev drobci doprinosa k zblizanju in mirnemu sožitju in bratstvu vseh ljudi. Spored koncerta je napovedoval in besedilo posameznih pesmi posrečeno recital g. Andrej Zajc, občinski tajnik za kulturo v Domžalah.

Končno smo imeli še »neoficialno« srečanje. Naši prijatelji iz Slovenije niso prinesli s seboj le glasbene kulture, prinesli so s seboj nekaj južnega sonca, »sončnega olja«. Ob njem smo z roko v roki postali (Nadaljevanje na 5. strani)

Rumenomodri žitni strgač

Žitni strgač je škodljivec na žitu. Pojavlja se že v mesecu aprilu in njegovo število stalno narašča v mesecu maju.

V tem letu, v prvi tretjini meseca maja, smo ugotovili na jarem ječmenu tri razvojne oblike škodljivca: hroščke, jajčeca in komaj izlegle ličinke. Pojav hroščkov na žitu je v tem letu precej večji kot v minulem. Poškodbe, ki jih je povzročil hrošček na listih jarega ječmena, so samo na nekaterih delih polja precejšnje. Še bolj škodljiva je njegova ličinka, ker bolj množično nastopa in je bolj požrešna od hroščka.

Poleg omenjenega rumeno modrega žitnega strgača (Lema melanopa L.), se je v neznatni meri pojavil tudi modri žitni strgač (Lema cyanella L.).

● **STRGAČ NAPADA JARA ŽITA** — Strgač napada jara žita, predvsem oves in ječmen, tudi koruzo, rž in travniške rastline; mačji rep, ljulko, pasjo travo in druge. Redko ga najdemo na pšenici. Pripetilo se je, da se je tu in tam v kaki evropski deželi pobelilo polje ožrtih listov jare pšenice. Nekaj deset metrov vstran jare pšenice pa je ozimna pšenica ostala popolnoma zdrava in nedotaknjena. Strgač ne napade vedno celotne površine, zasejane z žitom, temveč nastopa v otokih, tako da na istem polju najdemo okužene in zdrave dele.

● **VEČ KOT DESET LET JE MINILO...** — Žitni strgač je razširjen na širšem geografskem področju. Najdemo ga na žitnih in travnih poljih vse Evrope, tam do Sibirije, v ostri kontinentalni klimi in v sredozemskih deželah. Povsod ne povzroča posebne škode. V nekaterih področjih se v določenih letih silno razmnoži in povzroči katastrofalno škodo. Na srečo se taka pustošenja ne ponavljajo vsako leto. Prerazmnožitev žitnega strgača nastopa zlasti na žitnih poljih kontinentalnega podnebja, kjer nastopi pomlad naglo in kjer so poletja zelo suha. Množičen pojav, nastopa le nekaj let, nato naglo upade. Čas, ki loči obdobja množičnega pojava, je včasih nekaj deset let dolg.

● **ŽITA SE POSUŠIJO...** — Močno napadena žita se posušijo pred nastopom poletja. Poškodovano listje ne more zadosti oskrbovati klasja. Žetev je tedaj slaba. Pridelék se znatno zniža, tudi za 40 do 50 odstotkov.

● **MAJHEN HROŠČEK** — Rumeno modri žitni strgač je štiri do pet milimetrov dolg hrošček, podolgovate oblike. Ima kovinsko modra krovna krila, ki so vzporedno podaljšana. Na njih opazimo pikčaste črte. Oprsje mu je okroglasto rumeno oranžno. Glava, noge in tipalke so črne.

● **PRELETI VELIKE RAZDALJE** — Hroščki so posebno živahni v sončnih dneh. Letijo s skrajno lahkoto in preletijo velike razdalje. Hranijo se na škodo vseh vrst žita

in trav, zlasti ovsu in ječmenu. Poškodbe, ki jih povzročajo na listju (podobno kot tudi njihove ličinke), so črtaste oblike in so vzporedne z listnimi žilami.

● **PARIJO SE V MAJU** — Hroščki se pariyo v mesecu maju, takoj potem samice polagajo jajčeca. Polaganje jajčec se stopnjuje do začetka junija. Samice prilepijo jajčeca posamič ali v skupinah po dva in več na zgornjo stran lista ovsu, ječmenu ali pšenici. Včasih jih najdemo tudi na spodnji strani listja. Ob ugodnem vremenu in množičnem pojavu strgača najdemo tudi 20 do 40 in celo do 50 jajčec, ki jih je samica nanizala poleg glavne listne žile. Imajo obliko paličke, ki se na obeh straneh odseka zaokroži. Merijo komaj nekaj več kot 1 milimeter. V teku meseca junija, ko so samice že odložile jajčeca, hroščki poginejo. Iz jajčec se po enem tednu izležejo ličinke. Tedaj so velike okoli 2 milimetra. Takoj se lotijo rastline, na kateri so. Žrejo listno tkivo med dvema ali tremi listnimi žilami v dolžini nekaj centimetrov in povzročajo karakteristične črtaste poškodbe, ki so vzporedne z glavno žilo. Če je ličink veliko na eni rastlini, požrejo ves sočni del lista, razen listnih žil, in je tako ožrt list, preden se popolnoma posuši in porjavi, videti, kot bi bil bel.

● **LIČINKA SPOMINJA NA POLŽA** — Ličinke se razvijajo hitro in v 15 dneh dorastejo. Dorasle imajo okroglo črno rjavo glavo. Spretni del oprsja nosi dve sivi plosčici. Imajo 3 pare nog. So umazano rumene barve in mehke. Telo imajo vretenasto, močno izbočeno na hrbtani strani in splošče-

Ličinke koloradskega hrošča takoj zatirajmo

Na krompirjevih njivah odlagajo samice koloradskega hrošča v velikem številu jajčeca, v nekaterih krajih pa so že prve ličinke.

Da bomo preprečili škodo, ki jo prvi zarod povzroči krompirjevim rastlinam, priporočamo, da pravočasno zatiramo ličinke koloradskega hrošča. Učinek škropljenja je najmočnejši, če škropimo, ko se iz jajčec izleže približno 50 odst. ličink.

Ličinke zatremo s sredstvi na osnovi lindana ali DDT ali kombinacije DDT in lindana, ali z dimecronom ali sevinom itd. Tam, kjer ne učinkujejo lindanski pripravki, priporočamo uporabo drugih naštetih pripravkov.

Papirnaté obleke iz Avstrije v ZDA

Podjetnost avstrijske tovarne — Uspeh po novem postopku

Avstrijska delniška družba »Bunzi et Biach« in neko holandsko konfekcijsko podjetje kot predelovalec sta prejela te dni iz Združenih držav naročilo za dobavo 400 tisoč papirnatih oblek. To število ustreza ameriškim prodajam takih oblek v osmih mesecih. Povpraševanja z vsega sveta kažejo, da si bo osnovno blago, ki ga izdeluje to podjetje za papirnaté obleke, odprlo pot na vsa svetovna tržišča.

Naraščanje povpraševanja po netkanem blagu (non woven textiles) je dalo podjetju pobudo za proizvodnjo netkanih vrst blaga, ki jih ne izdelujejo drugje. Razvili so več vrst postopka, ki so jih že patentirali doma in v tujini.

Leta 1962 je podjetje »Bunzi et Biach« začelo razvijati postopek za izdelavo runjastega blaga za izdelavo perila in oblek, ki se po uporabi vržejo proč. Blago mora ustrezati fiziološkim zahtevam, mora biti trpežno v mokrem in suhem stanju, seveda tudi poceni, da se lahko po kratkotrajni uporabi odvrže. Leta 1965 je bilo to delo zaključeno in runjasto blago »FEH-TEX« je dobilo avstrijski patent.

Ko se je iz Amerike pojavilo zanimanje za tako imenovane »obleke, ki se odvržejo«, ali papirnaté obleke, je avstrijsko podjetje lahko ponudilo »blago«, ki je imelo mnogo boljše lastnosti in ni bilo dražje, tako da se je na mah uveljavilo na trgih Evropske gospodarske skupnosti in sedaj tudi v Združenih državah. Mnogo je k temu pripomoglo holandsko konfekcijsko podjetje, ki je hitro razvil vzorce za potiskanje in modele za izdelavo »papirnatih oblek«. Kolekcija obsega sedaj obleke za šport, tenis in »koktajle« po cenah od 19 do 67 šilingov. Tudi neka holandska modna trgovina je že naročila 35.000 takih oblek.

no na tisti, ki se dotika listne površine. Ker imajo odprtino za odlaganje blata na zgornji strani zadnjega trebušnega členka, odvržejo iztrebke na svoj lastni hrbet. Normalno pa je njihov hrbet pokrit z neko redko in slinasto snovjo, v kateri plavajo njihovi iztrebki. Spominja na malega gola polža.

● **ZABUBIJO SE V ZEMLJO** — Ko so ličinke dokončale razvoj, tedaj se spustijo na zemljo in se zarijejo 4–5 cm globoko. V zemlji se umirijo in približno v 15 dneh se spremenijo v bubo. Iz hube nastane čez 10 dni dokončna oblika — razvit hrošček. V juliju ali avgustu, pri kopanju zemlje, najdemo še nezrele strgače, ki imajo krovna krila in člene še mehke. Konec poletja prilezejo hroščki na dan, tedaj jih srečujemo v glavnem na travnikih. Ko nastopi prvi mrz, se umaknejo v zemljo pri dnu travnih rastlin ali v velikem številu v drevesne votline; v votle vrbe, daleč od polja, kjer so se razvili.

● **EN ROD NA LETO** — Žitni strgač prezimi kot hrošček in ima na leto en rod. Naslednje leto se pojavi meseca aprila in maja in se razmnožuje na škodo žita, zlasti jarega.

● **ZATIRAMO...** — Škodljivca zatremo z zapraševanjem ali s škropljenjem močno napadenega žita s sredstvi na osnovi lindana in DDT ali z enim od škropiv, kot n. pr. LINDAN OLJE, LINDAPIN ali GESAROL. Odvisno od vsebine aktivne snovi, sredstev za zapraševanje uporabimo v količini 15–30 kg na hektar škropiva lindapin, lindan olje v količini 1 ali 1,5 kg in gesarol v količini 4–8 kg na hektar.

A. H. dipl. inž. agr.

RAZPIS

Kmetijska šola v Podravljah razpisuje vpis učencev v prvi in drugi letnik za šolsko leto 1967/68.

Pogoji za sprejem v prvi letnik so: uspešno dokončana osnovna šola, starost najmanj 16 let in telesna ter duševna zrelost.

Pogoj za sprejem v drugi letnik je uspešno zaključen prvi letnik kmetijske šole v Podravljah ali katere koli druge kmetijske šole.

Prošnjo za vpis je treba nasloviti do 30. 6. 1967 na naslov: Kmetijska šola, 9241 Podravlje-Föderlach.

Vsa potrebna pojasnila se dobijo pri upravi šole ali pa na sedežih Kmečke gospodarske zveze in Slovenske kmečke zveze.

Ravnateljstvo

V spomin prof. Lamberta Ehrlicha ob 25-letnici njegove smrti (26. maja 1942 — 26. maja 1967) je pravkar izšla knjiga univerzitetnega prof. dr. Cirila Žebota

SLOVENIJA

VČERAJ, DANES IN JUTRI

Knjiga, ki obsega 12 poglavij z 12 dodatki, je izvirna razprava o evoluciji življenja, gospodarstva in državnosti v Sloveniji po prelomu leta 1945.

Knjiga je izšla v založbi avtorja in jo je moč kupiti pri Mohorjevi družbi v Celovcu (Viktringer Ring 26), ali naročiti po pošti (\$ 3 za USA in Kanado, 3 avstralske dolarje za Avstralijo in 30 avstrijskih šilingov za Evropo).

CELO OPERO DOMA, KADAR HOČEŠ!

Mohorjeva knjigarna v Celovcu ima v zalogi več zavitkov gramofonskih plošč »Anton Foerster, Gorenjski slavček, opera v 3 dejanjih«. Zavitek vsebuje dve veliki plošči.

Zavitek teh plošč je krasno darilo za ljubitelje slovenske pesmi in slovenske glasbe. Kadar koli si želiš, lahko poslušajo vsa tri dejanja velikega Foersterjevega dela najbolj priljubljene slovenske ljudske opere. Prvo dejanje: Vas na Gorenjskem. Drugo dejanje: Vaška krčma. Tretje dejanje: Na vasi. Izvaja zbor in orkester Slov. narodnega gledališča v Ljubljani pod vodstvom dirigenta Rada Simonitija, 240.— šilingov (10.— dol.).

Gostovanje mešanega pevskega zbora „Svoboda“ Domžale v Škocijanu (Nadaljevanje s 4. strani)

kar lepo razigrani. Morda smo s tem celo koga motili — a očitka si ne bomo delali, vse je bilo v mejah lepe dostojnosti.

Slabo vreme ni odvrnilo naših Korošcev, kar precej so napolnili lepo farno dvorano v Škocijanu, glede katere so tudi gostje iz Domžal izrazili priznanje in zadovoljstvo. Tudi to pomeni uspeh prireditve.

Kaj nam je prineslo to srečanje? Izmed mnogih momentov, ki bi jih mogli naštet, le tega: našim pevcem in pevkam pobudo, opogumljenje, poživljenje za njih delo. V tem nam je zbor — gost iz Domžal svetel vzor. V privatnem razgovoru in iz brošurice, izdane za 15-letnico »Svobode« Domžale doznavamo, da tudi temu zboru pot ni posuta z rožicami. Člani zbora so študentje, delavci in uslužbenci, ki žrtvujejo marsikatero večerno uro za nadaljnjo kvaliteten rast zbora. Če pomislimo še to, da je v zboru precej žena-mater, lahko sklepamo, koliko truda in požrtvovalnosti je treba, da zbor lahko dosega uspehe. Zbor ima pred seboj še velike naloge, ki jih bo dosegel le s precejšnjo mero dobre volje in prizadevnosti, saj sodobno petje zahteva od zbora dokaj dela, od pevovodje pa veliko mero potrpežljivosti in strokovnega znanja. (Iz omenjene brošurice.)

Torej pevke in pevci na Koroškem: vztrajno, pogumno najprej na poti v lep svet harmonij, melodij in ritma, kakor smo jih podedovali od naših, poudarimo: naših očetov in mater!

OBJAVA

Prijave za 1. razred gimnazije so ustne v pisarni ali pa pismene na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22.

Potrebni dokumenti so:

1. Rojstni list.
2. Spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole.
3. Dokaz avstrijskega državljanstva.
4. Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na ravnateljstvo gimnazije.

Sprejemni izpiti za 1. razred so prvi dan velikih počitnic, to je v soboto, 8. julija 1967, ob 8. uri zjutraj na šoli.

Sprejemni izpit za 1. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo in sicer za 4. šolsko stopnjo predvidena snov.

V zadevi vstopa v višje razrede pa je nujno potreben osebni razgovor z ravnateljem šole.

Ravnateljstvo

SIEMENSOV TRIPLOŠČNI ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK

s pečico, opremljeno s pripravo za stalno enako toploto

prej 2950 šil. šil. 2.180.-

Hladilniki 130 litrov šil. 1.980.-

nudi trgovsko podjetje **Blažej**

v kratkem tudi v PLIBERKU, LIBUČAH, 9150 Bleiburg, telefon 0 42 35 - 302

ZA MLADINO IN PROSVETO

Revija „Cerkev v sedanjem času“

Pred nekaj tedni je izšla v Ljubljani prva (trojna) številka nove katoliške revije »Cerkev v sedanjem času«. Izdajajo jo slovenski škofje. Ureja jo uredniški odbor. Vsebinske prve številke nam pove, kakšen namen ima ta revija. Po koncilu je toliko vprašanj, ki čakajo rešitev. Zadevajo duhovnike. K reševanju teh vprašanj naj bi nova pastoralna revija pripomogla s članki.

Iz vsebine te številke: p. Žužek: Avtoriteta v današnji Cerкви; g. Rudolf: Koncilsko pojmovanje laika zahteva novo pastocijo; F. Perko: Nedelja v pokoncilski do-

bi; g. Tomazin: Sveti prostor; J. Vesenjaki: Liturgične slabosti — ceremonizem; M. Smolik: Navodilo o glasbi pri sv. bogoslužju; F. Glinšek: Pastoralni problemi Ljubljane; Kaj se dogaja v Holandiji? Dialog o krstu; Volitve v župnijski svet na Gomilskem.

Na leto stane okoli 60.— šilingov. Prvo številko dobite tudi v Mohorjevi knjigarni v Celovcu. Naročnino iz prijaznosti sprejema za upravo Slov. dušnopastirski urad v Celovcu. Naslov uprave je: Ljubljana, Poljanska cesta 4/I.

Ameriške kraljice in lepote

Kdor ima posebno veselje s tekmami lepotic, bi si lahko v Ameriki zbrusil podplate, če bi se hotel udeležiti vseh volitev različnih »Miss«. Da, niti z raketnim letalom ne bi mogel biti pravočasno na mestu, kajti ta »Miss kultura« v Združenih državah še vedno narašča.

Ravno v deželi, ki je tako ponosna na svojo demokratsko življenjsko in vladno obliko, kronajo vsako leto več kraljic, nego jih je kdaj koli vladalo na širnem svetu.

Samo leta 1961 se je okoli 130.000 deklet, ki so zrasle pod okriljem ameriške republike, ne glede na antimonarhizem svojih očetov in prednikov, skušalo polastiti takega kraljevskega žezla. Naj naštejemo samo nekaj teh vladaric: kraljica ribiškega trnka, kraljica tekstilnega purana, kraljica deželne elektrifikacije, kraljica krompirjevih »chipsov«, kraljica gob, kraljica praznika cvetočih česenj, kraljica puloverja in tako dalje do najbolj bedastih naslovov od kraljice kuhinjskih ploščic do kraljice cinastega splakovalnega korita.

V Charlestonu v zahodni Virginiji se je zbralo v septembru tega leta 133 deklet, ki so tekmovala pred 12.000 gledalci za naslov »kraljice bobnarjev okraja Kanawha«. Toda kaj je to število v primeri s 60.000 dekleti, ki so to leto stezala roke po kroni »Miss America«, da ne govorimo o drugih, ki so upale, da bodo postale »Miss Univerzum«, »Miss svet«, »Miss Dixieland«, »Miss sončna kopel« ali celo »Miss pivo«.

Nič ni pred njimi varno. Nič, pa tudi prav nič ne v ameriškem življenju, naj zadeva področje živalstva, rastlinstva ali rudnin. Tako imamo na primer v Ameriki slovito pasmo krav »Agnus«, toda moti se, kdor misli, da je »Miss Agnus« posebno č-

stokrvna krava te pasme — ta Miss je lepo dekle.

Tudi »Hampshirsko kraljico« so izvolili na zborovanju praščerejcev v Hampshiru. Bombažna trgovina je slej kot prej glavna pridobitna panoga v južnih Združenih državah, vendar je letos mnogo večje zanimanje kot bombažni pridelek zbuja kraljica, ki je dobila naslov »Maid of Cotton«.

Kaj bi bili seveda Niagarski slapovi brez kraljice z naslovom »Niagara Maid«, rojene v peni niagarskih slapov, kaj organizacija delojemalcev AFL — CIO brez »Miss Sindikat« in konferenca japonskih uvoznikov brez »Miss Uvoz«?

V drugih ameriških »kraljevinah« vladajo kraljice azalej, gladiol, rododendrona in krompirjevega cveta. Spet drugje lahko občudujemo izbrane kraljice grozdja, vina, volne, platna, kave, sladkorja, tobaka, melon, lepila, spodnjega perila, steznika, raketa, dateljnov, smokev, hrenovk, gorčice, kislega zelja in — da je mera polna — tudi kraljico zobotrebcev imamo. Pred to invazijo kraljic ni rešitve, te vročine volitve morajo počasi zmehčati tudi najbolj zakrknjenega Američana...

Mnoge med temi volitvami »najlepše dame« so samo še šale, farsa volitev, ki se jih pravzaprav udeležujeta le trdokožni agent in zdolgočaseni fotograf, in — jasno — tudi visoko počaščeno se čuteča kraljica čevljev ali loščila za nohte ali podobnega.

Tako so pred kratkim poslali v Združene države na reklamno potovanje »Miss svinčnikov« in »Miss prekajenih lososov«, ki ju je lahko občudovala strmeča javnost.

Drugače je seveda pri volitvah »Miss Amerike« ali »Miss Univerzum«, kjer pot

deklet ne gre skozi molčeči studio, ampak skozi morje družbenih dogodkov, katere gleda po televiziji skoraj vsa Amerika.

V tako groteskno obliko sta spravili te volitve ameriška industrija in z njo povezana reklamna industrija, ki ni vedno ravno okusna. Lepo plavalasko posadijo na vinski sod in jo kronajo za »Miss belo vino«, s čimer upajo povečati prodajo tega vina. Ali pa leporaslo rjavolasko na raznih delih telesa oblepijo z oranžnimi, limonovimi in podobnimi lupinami, in že imamo »Miss Citrus«, ki kaže sladek obraz ob neprijetni igri — vse seveda za zveneče dolarje!

Celo z rentgenskimi žarki so hiromanti izvolili »Miss dobro držo«: presvetlili so namreč hrbtenico lepe dame. Nad dva milijona pivopivcev se je letos udeležilo volitev »Miss pivo«, torej več, kot je bilo volivcev za županske volitve v marsikaterem vele mestu.

Število lepotnih tekmovanj, volitev raznih »Miss« in podobnih prireditev je že pred petimi leti naraslo na več kot 6.000. Marsikatero ameriško dekle se zvečer uleže v posteljo lepo nakodrano, v upanju, da jo bo drugi dan doletela čast kraljice »združenih kamnosekov Amerike« ali kaj podobnega.

Naj zvedo in vedo

Pred dnevi se je moj sin vrnil z nekega sestanka.

»Mama, kdo je napisal prvo slovensko slovnico?«

Sebastijan Krelj? Pohlin? Ne! Bohorič je bil: ta, ki je prevedel sveto pismo. Ne! Sveto pismo je prevedel Dalmatin...

»Prvo slovnico? Moj dragi, toliko let je že minilo...«

Fant mi pokaže knjigo, kjer piše, da smo Slovenci prej imeli svojo slovnico kakor pa Rusi, Poljaki ali Srbi.

»Ali si to vedela,« je fant neusmiljen. »Kako da ne bi vedela?« bi najraje bila užaljena, pa raje priznam: »Ne, nisem vedela.«

»Mama! Kdaj je bila ustanovljena država Karantanija?«

Pa ne da bi šlo zdaj spraševanje naprej? Kako je hudo izgubljati ugled pred lastnimi otroki...

»Karantanija? Če se ne motim v devetem, oziroma ne, v desetem stoletju.«

Kot vsa mladina v vseh dobah, je tudi moj sin neusmiljeno nepopustljiv. »Ne. Ne več. V Sedmem. Okoli leta 650. Nisem verjel, pa vidim, da tudi nemški zgodovinarji pišejo o tem in torej pomeni, da smo Slovenci imeli prej svojo državo kakor pa Nemci ali Lahi. Ali si vedela?«

Ne. Nisem vedela. Mi smo se v šolah učili drugačno zgodovino. Karantanije se ne spomnim, pač pa vem druge reči.

Ne, nisem vedela, gospod urednik. In mislim, da mnoge, zelo mnoge slovenske mame prav tako ne bi vedele. Same ne vemo (in če smem biti malce hudobna: tudi

naše glave družin tega ne vedo...), potem pa se čudimo, da otroci bolj poznajo tujo zgodovino kakor pa našo. Nisem pripadnica tistih, ki svoje otroke vzgajajo v pretirane narodnjake. Naj poznajo preteklost naroda, soseda, toda bojim se, da ne bodo nikoli mogli spoštovati svojega, če ne bodo vedeli, odkod prihajajo in kakšnega naroda so.

Pred meseci sem brala, da so Slovenci v Kanadi (ali v ZDA?) izdali v angleščini knjigo, katera naj bi tujcem, sredi katerih živijo, povedala vsaj najvažnejše o nas: o naši preteklosti, o naši kulturi. In če nisem napačno razumela, bodo v kratkem tudi v špansko govorečih deželah dobili v španščini napisano knjigo, ki nas bo predstavila špancem, tako da bodo vedeli, kdo smo.

Kdaj pa bomo dobili za naše otroke vsaj drobno kompaktno, a slovensko pisano knjigo o naši politični in kulturni preteklosti? Tako, pisano za otroke! Sicer bo prišel čas, ko bodo tujci, ki se zanimajo za nas, o nas več vedeli, kakor pa mnogi naši otroci.

Marica

ZA NAŠE MALE

D. Kette:

Deček in cvet

Cvet:

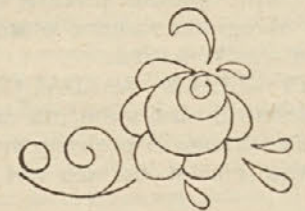
Ti me ne trgaj,
s sabo ne jemlji,
pusti me, deček,
v materi zemlji!
Šopek dehteči
kmalu ovne,
a korenina več ne požene.

Deček:

Rahlo te hočem
cvetec izrjavati,
v gredi vsaditi,
drobno posuti.

Cvet:

Rodni zemljici
me ne izpuli!
K meni letijo
krasni metulji,
drobne čebele,
kadar se zlato
sonce pripelje.
Kaj bi dejali
sestre in bratci?
Pusti me, pusti
v zelenem gradcu!

Janez Jalen

11

Ograd

Petje na koru v kapeli in že samo skušnje zanj je Pavlo do pred kratkim vedno umirjalo. Smela je stati uvrščena med sestre, ki so pele isti glas. Čutila se je njim enaka. Sestra Serafina, ki je petje vodila, je ni prav nič ločila od nun. Vedela je ceniti Pavline pevske zmožnosti, jih znala v zboru izrabiti in ni varčevala s pohvalo, čeprav se je morebiti tej ali oni sestri zazdelo včasih, da je zapostavljena.

V postnih pesmih je Pavla presegla samo sebe. Iz njenega glasu je donela krvaveča in s trnjem kronana duša, trepetanje pred težkim križem in strašnimi ranami in strah pred obupno osamelostjo ob smrtni uri. Sestra Serafina je dobro razumela, kako kaznjena Andrejčičeva prelija svoje lastno trpljenje v pesmi o trpljenju Gospodovem. Prav zavoljo Pavle, da jo reši nadaljnjega razbičavanja srca in jo opomni na poveljanje trpljenja, se je bila odločila, da čimprej začne učiti velikonočne pesmi.

Po nekaterih sončnih dneh se je bilo vreme izpreverglo na slabo. Veter je podil oblake, jih pritiskal k tlom in spet dvigal in kdaj pa kdaj prinesel nekaj redkih snežink mimo oken, kakor bi hotel opomniti, naj kaznjene še dolgo ne pričakujejo pomladi. Žalostne pesmi Jeremije preroka so zbor

utrjuje, Pavlino bolečino pa stopnjevale do globoko občutenega petja.

Sestra Serafina je ukazala zbrati prejšnje note in razdeliti druge. Pavla je pogledala pesem in njeno besedilo. Pretresel jo je rahel drget. Da ga skriva, je stisnila ustnice. Sestra Serafina je zaorglala, pevke naokrog nje pa so zapele:

»Dan presvetli, dan veselja,
srčno mi pozdravljen bod!«

Niso prav zadele. Sestra Serafina je ukazala ponoviti. Še ji ni bilo všeč. In spet in spet je donelo Pavli na ušesa:

»Dan presvetli, dan veselja,
srčno mi pozdravljen bod!«

Dasi se niso glasovi zlijali v ubranost, je Pavla razbrala iz njih, kako so se kar vsi razživeli v upanju na veseli dan. Sama pa ob misli, da bo zanj velika noč dan groze in strahu, niti ust ni mogla odpreti. Listi v roki so ji pričeli trepetati. Poprijela je še z drugo, da bi čimbolj prikrila razburjenost. Oči ni upala dvigniti in ni mogla opaziti, kako jo pogleduje sestra Serafina, ki je bila pogrešila njen glas.

»Andrejčičeva, zakaj ne poješ?«

V besedah sestre ni bilo prav nič nejevolje, precej pa začudenja. Ni si znala razložiti, kako da prav Pavla, ko je vendar predvsem zavoljo nje odredila veselo pesem, sedaj trepeče in blede in ji niti odgovoriti ne more. Sestra Serafina ni marala razgledati vpričo drugih skrivnosti svoje najboljše pevke. Ob priliki jo že povpraša. Da pa popravi svojo prejšnjo besedo, je

brž odločila: »Sicer ste pa vse utrjene. Naj bo za danes dovolj.«

Pavla je drugekrat pobirala note. Tokrat je komaj vedela, kdaj je svoje oddala. Kako je pa prišla na svoj dnevni prostor v šivalnici, se pa ni več spominjala.

Pavla se je zazrla v sončno stran dvorišča, kakor bi se hotela za čas bližajoče se teme zvrhano naučiti sončne svetlobe. Likalnik je zastal in pričele so jo ščemeti oči. Zamislila je.

»Gospa!«

Pavla se je zdrznila in sunkoma dvignila likalnik. Kakor blisk jo je preletel strah, da je zasmodila oltarni prt, ki ga je likala. Ciganka Kati pa naj bi jo bila prišla potihoma svariti. Pa prt ni bil niti nič zarumenjen. Le likalnik je precej globoko odtisnil v belo platno svojo podolgovato obliko. Kati ji je pa prinesla namesto že precej shlajenega, ravno prav razbeljeno železo. Pavla se ji je zahvalila. Rekla bi ji bila rada za izkazano pozornost še kako prijazno besedo, pa je bilo med delom strogo prepovedano govoriti. Bi utegnila sestra obe ukoriti.

Kati se je nasmehnila in odšla nazaj na hodnik, Pavla je pa pričela opazovati prt, ki ga je likala. Prebrala je z rdečo nitjo uvezen napis na prednji strani:

MARIJA POMAGAJ

Kar nič ni dvomila, da je prt z Marijinega oltarja na Brezjah. Hotela se je pa do kraja prepričati. Pogledala je na vogale in

po zaznamovanju dognala, da se ni zmotila. Pavla se je spomnila, kako se je bila med potjo v Begunje na postaji Otoče namenila, da se bo predvsem priporočala Materi božji na Brezjah, katere podoba je bila nastala iz Lajerjeve zaobljube v ječi. Poočitati si je morala, da je svoj sklep kaj slabo izpolnjevala. Ni dosti manjkalo, da bi bila celo skvarila prt, ki ga je morebiti Mariji v zahvalo sečila Bog ve katera roka.

Da svojo raztresenost vsaj malo popravi, se je Pavla lotila z vso vnemo dela. Zamislila se je, kakor bi pobožno molila. V prišnici so cokolale kaznjene, čofotala je voda in drsala je monga. Pavla pa je slišala samo ptičko, ki je drobno pela nekje na vrtu.

Sestra Kleofa je prišla ponazorovat do konca zlikan prt. Bila je že od nekdaj tako vneta za lepoto in blesk cerkvenega perila, da je vedno znala najti kako napako in zlepa ni rada pohvalila. Pavlo pa je: »Andrejčičeva! Ste se mar zavedali, komu v čast se bodo brale maše na tem prtju?«

Pavla ni marala prikrivati svojih prejšnjih misli in je priznala: »Sem se. Materi božji na Brezjah.«

Sestra Kleofa jo je pogledala. Nič hinavščine ni mogla izslediti v očeh kaznjene Andrejčičeve. In odkrito ji je želela: »Naj vam Marija povrne!« Ona sama je pa Pavlo tako odlikovala, da ji je zaupala likanje prta za oltar domače kaznilniške kapele.

Drobne vezene so zahtevale dokaj pozornosti. Pa so kljub natančnemu delu uha-

P ~ I ~ S ~ A ~ N ~ O

B ~ R ~ A ~ N ~ J ~ E

ARTHUR MARK:

Zamenjava

Vso prejšnjo noč je padal dež. Vsi dohodi so bili zelo težki in treba je bilo voziti zelo previdno. Komaj sem čakal, da pridem domov, namečem drva v kamin in da stegnem noge. Moralo bi se že daniti, ko sem zagledal obrise svoje hiše, ki je bila vsa obkrožena z drevjem. Že iz navade sem začel zehati in se pripravljati na prijeten počitek, ko sem opazil, da gore vse luči.

Prvi hip nisem mogel verjeti, ko pa sem ustavil avto in se potipal po žepih, sem ugotovil, da so ključ pri meni. Nič več mi ni bilo tako prijetno in pozabil sem na utrujenost. Počasi sem zapeljal proti hiši in ugasil žaromete. Nič posebnega nisem opazil, razen, da vse luči v hiši še naprej gorijo. Dež je še vedno padal. Ustavil sem avto nekaj metrov od hiše.

Počasi sem šel proti vhodu. Ni bil prijeten občutek, da je morda kdo v hiši. Kljub temu sem zbral vso hrabrost in stopil pred vhodna vrata. Skušal sem kaj ujeti na uho. Mimo enoličnega žumenja dežja nisem ujel nič. Vtaknil sem ključ v ključavnico, pa se ni dal obrniti... Vrata so torej bila odprta. Nič drugega mi ni preostalo, kot da pritisnem na kljuko. Vrata so se na široko odprla. V veži so gorele luči in na prvi pogled nisem mogel nič opaziti. Vrata jedilnice so bila odprta. Pokukal sem noter, pa razen svojega težko pričakovanega kamina nisem videl nič posebnega. Pohitel sem v spalnico, pa mi je bilo takoj vse jasno...

Šel sem v svojo delovno sobo in pogledal komodo. Iz predala je bil pobran ves denar... več tisoč, pripravljenih za izplačila... Bil sem oropan in nobene možnosti nisem imel koga osumiti. Edino, kar mi je ostalo, je bilo naslednji dan poklicati inšpektorja Kennana. Razmišljal sem, kako naj mu pojasnim svojo nepazljivost. Nato sem pogledal po stenah, da bi videl, ali je še tu moja zbirka dragocenih slik. Zdelo se mi je, da so vse. Torej, samo denar...

Odšel sem h kaminu, da bi si odpočil, toda sedaj na povsem drug način. Nenehno sem razmišljal o vseh podrobnostih kraja. Dvignil sem se iz naslonjača in se vrnil v delovno sobo. Pogledal sem spet na mizo in našel list papirja. Mrzlično sem začel brati:

»Gospod Winslow!

Nikoli vam ne bi vzel denarja na način, ki ga imenujete lahko tatvina, pa sem zato izbral daleč bolj pošten način, ki vam bo morda ustrezal. Namesto vašega denarja sem dal odgovarjajočo vrednost...

Tu je bilo sporočilo prekinjeno. Kazalo je, da je lopov hotel pustiti nekakšno tola-

žilno pismo. Nisem vedel, kaj naj napravim z njim. Ni mi bila jasna protivrednost, čeprav sem skušal uganiti pomen napisanega. Očitno je bilo, da sem neznanca prekinil s svojim prihodom in ni mogel končati svojega sporočila. No, zame ni imelo kakšne posebne vrednosti in vrnil sem se v jedilnico.

Na spanje nisem več mislil. Čakal sem zore, da bom poklical inšpektorja Kennana. Nič več nisem mogel napraviti...

Poklical sem krajevno policijsko postajo. »Inšpektorja Kennana, prosim.«

Nekaj časa sem čakal.

»Halo...« sem slišal z drugega konca žice.

»Inšpektor Kennan?«

»Da!«

»Tu Clive Winslow, z avenije Clemens...«

»Mi želite kaj povedati, gospod Winslow?«

»Da, okraden sem...«

»Kdaj?«

»Nocoj, okoli polnoči!«

»Kaj vam je izginilo?«

»Samo denar, mislim...«

»Iz blagajne?«

»Ne, iz hiše... Večja vsota, pripravljena za izplačila...«

»V redu, gospod Winslow! Prišli bomo kmalu. Pravite avenija Clemens?«

»Da, avenija Clemens 97.«

Ni bilo treba dolgo čakati. Prišel je s pomočnikom in peljal sem ju v jedilnico. »Pravite, da se je tatvina zgodila nocoj?« je dejal inšpektor.

»Da, nocoj. Pravkar sem prišel domov, ko sem opazil luči v hiši...«

»Ste bili dolgo na potovanju?«

»Tri dni. Sinoči bi moral priti,« pa je ves čas padal dež. Zato sem se precej zakasnil in prišel šele okoli polnoči.

»In seveda ste prav tedaj opazili, da gorijo luči?«

»Prav tedaj; ko sem skušal odkleniti vrata, pa so bila že odprta...«

»Imate znanca, ki so vedeli,« da ste na poti?«

»Nikoli točno ne vem, koliko časa bom na službenem potovanju in kdaj grem... Tako je bilo tudi to pot.«

»Ste kaj opazili?«

»Opazil sem, da je izginil denar iz delovne sobe, potem pa sem našel...«

»Kaj ste našli?«

»Tole tu...«

Pavli je pridrsel likalnik do kroga na sredini prednje strani prta. Jagnje božje z bandercem je bilo uvezeno v njem. Če bi skrbno izdelano podobo količjak zagladila, bi ji bilo hudo, skoraj kakor bi storila greh. Priklicala je misli iz kapele nazaj k delu. Onstran zlikanega kroga pa so ji spet ušle poslušat pridigo na tiho nedeljo.

Da hodi zunaj v svobodi, posebno v tako imenovanih boljših krogih, je odkrito priznal gospod kurat, dokaj žensk, ki precej bolj spadajo v Begunje, kakor pa marsikatera izmed kaznjenk. Pa se znajo, navadno jim pa drugi pomagajo, in celo sodniki so vmes, izogibati roki pravice. Roki božji se ne bodo. Vržene bodo v temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi. Obsojenke pa naj poskušajo svojo kazen posvetiti z dobrim namenom v zadostovanje za greh.

»Utegne tudi biti, da je katera izmed poslušalk res po nedolžnem obsojena,« je po kratkem oddihu nadaljeval gospod kurat. Pavla in Kati, ki sta stali tesno druga ob drugi med pevkami na koro, sta se obe hkrati zganili in drgetanje druga od druge občutili. Tako jasno si nista še nikoli povedali, da sta res po nedolžnem zaprti. Da pa naj take, je izpodbujal prijazni glas s prižnice, obrnejo vsiljeno jim pokoro v zadostenje za lastne grehe, pa tudi za grehe drugih, kakor je tudi Kristus za druge trpel.

Ciganka Kati in Pavla sta se spogledali. Ne bi se smeli. Videla je sestra Serafina. Namesto da bi ju posvarila, se jima je pa nasmehnila. Obema se je dobro zdelo. Ka-

Dal sem inšpektorju popisani list. Vzel ga je in pozorno prebral, nato pa dal v žep.

»Gospod Winslow, lahko pregledamo stanovanje?«

Najprej sem ju peljal v delovno sobo. Inšpektor Kennan je pozorno pregledal vsako podrobnost, nato pa pregledal pisalni stroj. Zadržal se je še na drugih podrobnostih, nato pa pogledal druge prostore. Posebno ga je zanimala moja zbirka slik.

»Kaže, da imate zelo dragocene slike?«

»Plod dolgoletne zbirateljske strasti...!« sem mu skušal pojasniti.

»Upam, da sva za sedaj končala; je rekel. »Prišli bomo spet nekaj kasneje.

Ko sta spet prišla, sem mislil, da sta že na sledi. Namesto tega pa se je inšpektor nekako neprijetno nasmehnil in dejal:

»Gospod Winslow, moramo vas odpeljati na policijo... Številne okoliščine so zoper vas. Sporočilo je napisano na vašem pisalnem stroju in ne izključuje možnosti, da ste ga napisali vi sami. Poleg tega... je v vaši jedilnici neka dragocena Renoirova

F. L.:

Zarja

Izza gorá je šinila
po nebu zarja zlata,
pregnala jutranji je mrak,
odprla dnevu vrata.

Zbudila v grmu ptičice
in rožice na trati,
nasula cvetom biserov,
da vsi so kakor svati.

In strunice ubrala je
v naravi mnogozvočne:
vse poje, žvižga, žvrgoli
vesele, prav poskočne.

slika, ki je pred tremi leti izginila iz Narodnega muzeja. Morali nam boste pojasniti, kako ste prišli do nje. Bojim se, da vas bo drago stala.

»Renoir?... Od kod pa naj ta pride v mojo hišo?«

Stekel sem v jedilnico. Na zidu je na mestu mojega van Gogha res visela Renoirova slika... Sedaj mi je bilo vse jasno. Bilo mi je jasno tudi sporočilo. Neznanec mi je vzel denar, kot protivrednost pa je pustil ukradeno sliko! Zanj je bila poštena zamenjava, ni pa računal na težave s policijo, ker je mislil, da bom kot star zbiratelj dragocenih slik takoj opazil novost na steni...

Pesem Velikega Duha

(Zgodba iz Afrike)

V porečju veletoka Kongo v srednji Afriki je hodil v misijonsko šolo tudi deček domačin. A nekoč ga je domotožje napadlo s tolikšno silo, da se je moral vrniti domov. Prišel je k belemu misijonarju in mu rekel:

»Domov grem, pogledat svoje ljudstvo.«

Misijonar mu brani, pa zastonj; ko ga le ne more pregovoriti, mu reče:

»Če že res moraš iti, pa se vsaj kmalu vrni!«

Deček obljudi: »Vrnem se, gotovo se vrnem, samo ne vem, kdaj.« A vendar se ni vrnil nikoli več.

Misijonar je večkrat mislil nanj in se čudil, zakaj ni fant držal besede. Ko sta pa potekli že dve leti, je mislil, da se je gotovo vdal staremu življenju zločinov in krvi.

Tedaj se pa nekega lepega dne zglasita na misijonski postaji dva domačina, pobarvana za boj, s ščitom, lokom in puščicami.

»Ali si ti beli mož, ki uči naše ljudi o Velikem Duhu, s katerim ljudje lahko govorijo? Ali ti učiš dečke čudnih pesmi?«

»Da! Zakaj pa vprašujeta? Kaj pa znata o Velikem Duhu in o naših pesmih?«

»Pred nekaj leti,« povesta črna odposlanca, »smo bili s soslednim rodом v boju. Požgali smo jim vasi in odgnali živino. Ko smo se vračali domov, smo srečali samotnega dečka. Po znakih na obrazu smo spoznali, da je član sovražnega rodu. Kajpada smo ga takoj zgrabili, čeprav se je zelo upiral. Privezali smo ga k deblu, da ga pobijemo, pa nas je prosil dveh reči: »Najprej naj zapojem pesem, potem pa še govorim z Velikim Duhom, ki se ga ne bojim.« Počakali smo bili, da je zapel in govoril, potem smo ga z gorjačami ubili. Pred smrtjo pa nam je še povedal, da se je čudnih besed naučil pri vas.«

Ko sta poslanca povedala vsebino pesmi, je misijonar spoznal, da je njegov učenec pred smrtjo zapel: Jezus ljubi me, to vem! Z Velikim Duhom pa je govoril tole: Oče naš, ki si v nebesih.

Vojnika, ki sta dečka ubila, nista imela prej miru, dokler nista poiskala belca, ki uči domačine lepih pesmi in jim pripoveduje o Velikem Duhu, tako dobrem, da sme z njim govoriti vsak človek.

Danes sta oba kristjana, pa tudi ves njun rod.

PREGOVORI

Kakršno seme seješ,
takšno žito boš žel.

Takrat je dobra pšenica,
kadar se ji klanja žanjica.

jale Pavli misli z dvorišča v kapelo, v kateri se je zadnje čase zgoščevalo življenje njene duše in drhteče utripanje srca.

Pavla si do pred kratkem ni znala razložiti živo pobarvanega in z Jezuskom vred zlato okronanega kipa Matere božje v oltarju. Najbolj jo je motilo srebrno srce na prsih Marije. Če bi bilo obdano z žarko, bi nič ne dvomila, kaj naj pomeni. Da ni dar v zahvalo, je sklepala iz tega, ko ni mogla nikjer opaziti kakšnega prstana ali verižice, kakor jih imajo navado obešati na nekatero Marijine podobe drugod. Sicer pa. Naj bi se mar kaznjenke zahvaljevale za dolga leta vsiljene jim pokore?

Na tiho nedeljo, pred zagrnenimi križi, je pa kurat Janez Bizjan v pridigi pojasnil, kaj pomeni Marijin kip s srebrnim srcem na prsih v oltarju (kaznilniške kapele. O trpljenju je govoril. O zasluženem, ki si ga človek nakoplje z grehom, katerega početnika sta bila Adam in Eva, in o prostovoljno prevzetem trpljenju, ki je zadostovanje za grehe drugih, za kar nam je dal nedoumljiv zgled sam Gospod Jezus Kristus. Vsem, ki hočejo biti njegovi, je naravnost povedal, naj vzamejo križ na rame in naj hodijo za njim. Da so te besede najvišja življenjska modrost, je s privzdignjeno roko poudaril gospod. Večina kaznjenk je zamišljeno poslušala. Tatica Lušinka je prisiljeno zakašljala, kakor bi hotela vse naokrog opozoriti na svojo miselnost, po kateri je vse drugo razen pridobivanja bogastva in telesnega uživanja in morebiti še malo hvale, prazna marnja.

kor bi jima pogledala v duši in razbrala, kako napak so razsodili sodniki.

»Ozrimo se pa z mano vred vsi,« se je bil razvnel gospod kurat, »v Marijo Zmagovalko, ki nas gleda s svojim ljubljenim sinom v naročju raz oltar. Zavetnica je posebne bratovščine za spreobrnjenje grešnikov. In grešniki smo vsi. Marija Zmagovalka! Prosi za nas grešnike! Izprosi nam, da nas ne bo vezal greh, pač pa ljubezen.«

Gospod je premolknil, znižal glas in povedal: »Prvi kurat v begunjski kaznilnici, doktor Jeglič, sedaj kanonik vrhbosenskega kapitlja v Sarajevu, je napisal na list imena vseh kaznjenk, imena vseh paznikov, vseh sester in sploh vseh, ki so bili takrat v tej hiši. In tudi vsje. Ta list je zaprl v srebrno srce, ki se blešči na prsih Marije, in je še danes v njem. Poudariti je hotel, da smo vsi v hiši ena družina, ki naj se vsak zase pa vsi skupaj borimo za krono zmage. Amen.«

Konec pridige so kaznjenke poslušale s pridržano sapo. Celu Lušinka ni več pokašljevala. Le glas gospoda kurata je donel z visoke prižnice med raznobarvne rute kaznjenk in med bele kornete nun. Ko je še ta utihnil, je kapela zahrumela. Nad tri sto žensk je poklekovalo k molitvi. Zrak se je razgibal in zatrepetala je večna luč in plamenčki prižganih sveč na oltarju.

»Cin, cin, cin,« se je oglasil zvonček ob prednjih vratih. Za ministrantom, paznikom Antonom, je resno zamišljen prišel pred oltar gospod kurat. Na koro so se oglasile orgle. Po kapeli je zajokala pesem

o trpljenju Gospodovem. Vsako, le malo vajeno uho, je jasno razločilo glas kaznjenke Andrejčičeve.

Pavla je prta za na oltar Marije Zmagovalke dolikala. Sestra Kleofa jo je spet pohvalila in ji izkazala svojo naklonjenost tako, da jo je poslala samo brez spremstva prek dvorišča v kuhinjo po čisto, gorko vodo. In da se nič ne mudi, je pristavila. Pavla je bila vesela zaupanja in je tudi prav razumela, da ji je sestra Kleofa naklonila nekoliko odmora. Vzela je vedro in odšla. Dasi okrog in okrog obdana z visokimi zidovi, je občutila drobec svobode.

Ob zvezdnati gredici v ožini dvorišča, zasajeni z raznobarvnimi hijacintami, se je ustavila. Ni se mogla premagati. Sklonila se je in povonjala temnomodri cvet. Pa že jo je zamotila kamnita plošča, vzdana na dokaj nizek in ozek stranski vhod v graščino. In je brala zgoraj na izklesanem traku latinski napis, pod njim pa letnico o zidanju graščine:

SI DEUS NOBIS — QUIS CONTRA NOS
15 M 37

IN GOTTES PANDT
ZUM STAIN GENANT
DEN LAMBERGERN PEKANT
ERPAUT VON NEVEN
DURH DARGEVNC JACOBEN
VON LAMBERG HANT
GOT GEBS GLIGCH

(Dalje prihodnjič)

Začetek in višek pokristjanjenja slovenskega naroda

(Nadaljevanje s 3. strani)

smel vrniti na Koroško. Bavarci so ga poslali domov na zapoved Frankov, ljudstvo doma pa ga je po starem obredu umeščanja naredilo za kneza. To se je zgodilo bržkone leta 749, ko so Franki tudi Bavarsko prisilili, da je dala talce in obljubila, da se ne bo več upirala. Morda pa se je Gorazd na frankovsko zahtevo mogel vrniti domov kakšno leto prej, vsekakor šele po očetovi smrti.

Če je knez Gorazd, s krščanskim imenom Domicijan, imel svoj dvor in svojo soprogo in svojo družino v Millstattu, je docela naravno, da je najprej krenil v Millstatt. Ni pa prispel sam, marveč je z njim prišel tudi njegov krstni boter — duhovnik z nekaterimi pomočniki. Ker se v nekem izročilu omenja kot prvi koroški misijonar — duhovnik sv. Modest, je le-ta prispel z njim v koroško deželo.

Ob svetniškem možu — botru pa je tudi knez Gorazd bil poln krščanske vneme. Ker je bil vladar dežele, je z avtoriteto in z neko upravičenostjo na svojem posestvu mogel razrušiti poganski tempelj in malike, čeprav dragocene, pometati v jezero. Na kraju razrušenega svetišča je začel zidati krščansko cerkev s samostanom. To delo sevé ni tako naglo napredovalo, kneza Domicijana je prej zadela nesreča, kot se je mogel radovati posvetitve nove cerkve. Po sporočilu mu je v jezeru utonil sin. Njegovo truplo je knez še mogel najti naplavljeno ob iztoku jezera in ga pokopati. Ni znano sinovo ime in tudi ne vzrok, kako je do nesreče prišlo. Morda je bila v ozadju tudi kakšna osveta zaradi razrušenega poganskega svetišča.

Prav tako nas preseneča, da je knez Gorazd samo tri leta vladal in nenadoma umrl. Ali naravne smrti (ob kakšni bolezni) ali nasilne, ni znano. Ni izključeno, da so se že za njegove vlade organizirali prvi slovenski uporniki proti novi, krščanski veri in Gorazdovemu vnetemu podpiranju krščanskega misijona. Jasno je, da so krščanski misijonarji in knezi delovali vzajemno. Knez je najprej odstranil pogansko svetišče z maliki, duhovnik — knezov boter pa zasnoval načrt za pozidavo krščanskega svetišča. Knez je tudi prispeval sredstva in delavce za zidavo.

Če je knežja rodovina imela več dvorov, v Millstattu, na Krnskem gradu in še kje drugod, je knez Gorazd nedvomno gradil več cerkev, ker je bila potreba zanje tako za h krščanstvu se spreobračajoče plemstvo kot tudi za ljudstvo. Navada je bila da je prva cerkev v misijonski deželi dobila naziv po matični cerkvi, od koder so prispele misijonarji. Tako je cerkvi sv. Petra na Krnskem gradu nedvomno dal ime samostan sv. Petra v Salzburgu. Sicer nam pa tudi arheološka odkritja pri tej cerkvi na Krnskem gradu izpričujejo o prvotnem karolinškem stilu in je dvorna cerkev na Krnskem gradu utegnili biti sploh prva cerkev v deželi.

Ali je že knez Gorazd s svojim botrom sv. Modestom položil temelje za Gospo Sveto in za baptisterij (krstilnico) ob njej, ni znano. Vsekakor so pa večje cerkev in baptisterij že v začetku krščanskega misijona na Koroškem imeli v načrtu.

MALI OGLAS

TISTIM, KI SO SAME

Domačin iz vasi blizu Celovca, tih in miren, neporočen, rojen 1909, z rento, išče življenjsko pomočnico in bi se rad poročil s primerno samsko ali vdovo. Naslov daje uprava pod oznako »ženitev«.

Vaše cvetice
in vence iz
vrtinarije

Schilcher

CELOVEC, Telefon 59-22

Obrat: Kraßnigstraße

Trgovina: St.-Veiter-Straße,
Benediktiner Platz in Deželna
bolnica.

Kratko je bilo vladanje prvega krščanskega kneza na Koroškem. Krščanstvu je moral utirati pot, verjetno z velikimi žrtvami, morda celo z lastnim življenjem. Vendar začelo se je pokristjanjevanje vsega naroda ob njegovem lepem vzgledu. Enako ob vzgledu njegove soproge, kneginje Marije.

Če je Gorazd istoveten s sv. Domicijanom, za kar govori mnogo dejstev, potem je pokopan v Millstattu skupaj s svojo ženo, kneginjo bl. Marijo, in njunim utopljenim sinom. Leta 1492 so zgradili nad grobom tako imenovano Domicijanovo kapelo in v njej postavili oltar, na katerem se vsako leto 5. febr. daruje sv. maša v čast sv. Domicijanu. Prvi krščanski knez na Koroškem torej ni pozabljen.

(Dalje prihodnjič)

auf **A&O**

Qualität und Preis kommt's an!

vom 16. bis 22. Juni 1967:

A&O
EIERTEIGWAREN 14.⁸⁰
Fadennudeln, Hörndchen à 500 g 1 kg

**CAMPING-
»COMBIPACKUNG«** 12.⁸⁰
Schmelzfleisch + Schinkenbrotaustrich
+ Leberpastete — 3 Stück 1/4-Dosen! 1 Pckg.

**KNORR GOLDAUGEN-
RINDSUPPE** 15.⁵⁰
In der wirtschaftlichen Haushaltpckg.

A&O
ORANGEADE 10.⁸⁰
herrlich erfrischend! 1 Flasche — 0,5 Liter

...und außerdem: 3% A&O-RABATT!

RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 18. 6.: 7.30 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PO. NEDELJEK, 19. 6.: 14.15 Poročila, vreme, objave — Pregled sporeda — Za našo vas. — 18.15 Dober večer našim malim poslušalcem. — TOREK, 20. 6.: 14.15 Poročila, vreme, objave — športni mozaik — Koroški kulturni pregled. — SREDA, 21. 6.: 14.15 Poročila, vreme, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 22. 6.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Ura pesmi. — PETEK, 23. 6.: 14.15 Poročila, vreme, objave. — Od petka do petka — po naših krajih in pri naših ljudeh. — Žena in dom. — SOBOTA, 24. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.00 Koroške narodne.

Avstrijska televizija

PETEK, 16. junija: Televizija v šoli: Kalifornija — 11.00 Program za delavce: Poročila — 11.03 Omaru — 18.30 Poročila — 18.35 Z besedo in dejanjem. Posvetovalna oddaja za poljedelce — 18.55 Napredna Lady, kratka igra — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Čudeži živalskega sveta — 21.00 Prenos iz Simpla: S pisalom in čopičem, S Karlom Farkašem in njegovim ansamblom — 22.15 Večerna poročila in v žarometu. Sedem dni svetovnih dogodkov — 22.45 Jazz in Evropa.

Miza in 4 stoli iz kovine in
plastike za vrt - šil. 695.-

Podjunska trgovska družba

Bratje Rutar & Co.

Dobrla ves A - 9141 Eberndorf
Telefon 04236-281

SOBOTA, 17. junija: 17.00 Poročila — 17.03 Za družino: Moda enkrat drugače — 17.30 Družina Leitner: Manager (menežer) — 18.00 Lahko noč oddaja za male otroke — 18.05 Na knjižni polici. Knjige za potovanje — 18.30 Poročila — 18.40 Kaj vidimo novega? S Heinze Conradson — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Utrujeni Teodor, Karla Neala in Maxa Fernerja — 22.00 Čas v sliki — 22.20 Nočni program: Sindikat, kriminalni film.

NEDELJA, 18. junija: 17.00 Kratki poročila — 17.03 Za mladino od 11. leta dalje: P. staniška policija v Lagosu; potovalno poročilo — 17.40 Za mladino od 14. leta dalje: Brez nagobčnika. Pogovor o aktualnih vprašanjih — 18.20 Tekmovanje napovedovalcev in napovedovalk avstrijskega radia (2. preizkušnja) — 19.00 Donavski valček. Sodelujoči: Balet dunajske Volksopere — 19.30 Aktualni šport.

PETEK, 25. junija: 10.00 Televizija v šoli: Kaj lahko postanem? — 11.00 Program za delavce: Kratka poročila — 11.03 Dediči zgodnjekrščanskega sveta — 12.00 Trio — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Rešilna kri. Oddaja v službi Rdečega križa — 19.00 Kuhinja v televiziji — 19.21 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski

OBVESTILO

»Visokošolski dom Korotan obvešča vse, ki želijo biti sprejeti v dom za prihodnje šolsko leto, naj se prijavijo do 20. tega meseca na naslov:

Korotan, Albertgasse 48, 1080 Wien.

mozaik — 20.15 „Španska muha“. Burka Franza Arnolda in Ernesta Bacha — 21.55 Večerna poročila in v žarometu. Sedem dni svetovnih dogodkov — 21.55 Z našimi najboljšimi priporočili. Trije svetovni kritiki.

Televizija Ljubljana

17.05 Poročila — 17.10 Vaška križanka — oddaja za otroke — 17.55 TV obzorje — 18.15 Koncert za nari mladi svet — 19.05 V pasti — sovjetski serijski film — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Cikcak — 20.38 Živeti v miru — italijanski celovečerni film — 22.00 Zadnja poročila.

SOBOTA, 17. junija: 16.00 Avto-moto dirke za nagrado Jadrana — prenos iz Preluke — 17.40 Vsa ko soboto — 17.55 TV obzorje — 18.15 Nastop učencev glasbene šole Vatroslava Lisinskega — 19.40 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Cikcak — 20.38 Nekaj novega, nekaj starega — 21.00 Bratislava: Izbor popevke za zlat notni ključ — prenos — 22.30 Golo mesto — serijski film — 23.20 Zadnja poročila.

Nadaljnega programa nismo prejeli.

KMETJE POZOR!

NAJNOVEJŠE KMETIJSKE
STROJE, MLATILNICE,
TRAKTORJE, KOSILNICE,
MOPEDE, KOLESA,
HLADILNIKE, PRALNE
STROJE, ELEKTRIČNE
MOTORJE
BRZOPARILNIKE (kotle)
KOTLE ZA ŽGANJEKUHO
SADNE STISKALNICE (>prešec<)
VSEH VRST

vam nudi ugodno domačo tvrdka

Johan Lomšek

St. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf

Telefon 04237 246

ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cona)